

CAMERA NOTARILOR PUBLICI BUCUREȘTI

BULETINUL DE BUCUREȘTI

ANUL XIV NR. 71 Publicație periodică de informare și analiză Aprilie - Iulie 2020

Legalitate 1995 > 2020 Confidențialitate
 Corectitudine UNNPR Respect
 Bună credință Competență
 Încredere Imparțialitate
 Siguranță Stabilitate
 Echitate Onestitate
 Disponibilitate Independență

Din cuprins

Avatarurile pandemiei

Semnătura electronică în activitatea notarială

Karl Stöger - Actul notarial electronic și principiul teritorialității

Notariatul între hârtie și „pixeli fără chip”

*Formator la Institutul Notarial Român în
uremea Covidului*

Câteva argumente pentru modificarea Codului de procedură fiscală

*Povestea unor mari acte
filantropice și procesele din jurul lor
Să faci bine, ca o stare de normalitate*

1995 > 2020

UN SFERT DE SECOL DE NOTARIAT MODERN

UNNPR

„Îmi dau seama că mie, poate și unora dintre dvs, ne va fi dor de ziarul nostru pe care abia așteptam să îl vedem, să îl răsfoim, să îi simțim mirosul de hârtie proaspăt tipărită. Știm însă că drumul lui trebuie să urmeze direcția dată de timpurile pe care le trăim.

Dragi cititori,

În ultimii ani, am asistat la o transformare profundă a vieților noastre, am învățat rapid să ne bucurăm de avantajele tehnologiei și am acceptat să lăsam să câștige din ce în ce mai mult teren. Am înțeles că, la un moment dat, oricum nu ne-am mai descurca fără ea. Poate că, pe alocuri, unele schimbări ne-au speriat sau încă ne mai sperie. În fond, oamenii s-au temut mereu de schimbări; s-au speriat de revoluția tehnologică, crezând că vor fi înlocuiți de mașini. Da, numai că oamenii s-au adaptat, au învățat să folosească și să conducă acele mașini, să își facă viața mai simplă, să fie mai eficienți câștigând timp.

Vremea pandemiei ne-a arătat unele fațete ale acestei realități. Am înțeles că fără „mașini”, lucrurile ar fi fost înfinit mai complicate, dacă nu chiar imposibile pe alocuri. Cum ar fi fost viața sau profesia noastră fără calculatoare, fără telefoane, fără email? Și oare nu ar fi cumva cu mult mai bine să putem folosi tehnologia și mai mult? Să putem apela la platforme, aplicații, sisteme publice și private obținând într-un termen mai scurt informații sau documente de care avem nevoie?

Tot vremea grea a pandemiei ne-a învățat că o legătură umană nu poate fi înlocuită de nimic altceva. Zecile, sutele, miile de prieteni virtuali de pe rețelele de socializare s-au dovedit incapabili să ne alunge dorul de cei dragi, de care am fost nevoiți să păstrăm „distanțarea socială”. Întâlnirile în online, interesante la început, au devenit anoste în scurt timp iar nevoia de a ne vedea, de a ne privi ochi în ochi și de a ne simți unii pe alții a devenit din ce în ce mai acută. Am înțeles că nu va dispărea atât timp cât vom fi vii.

Da, am văzut ședințe de judecată în online și ne-am bucurat să vedem că sistemul de justiție este atât de deschis la noile tendințe. Se vorbește și în mediul notarial la nivel mondial din ce în ce mai mult despre tendința digitalizării. Dar cred că munca instanțelor, a avocaților, a notarilor, lumea juridică în general, nu poate fi gândită doar în termeni de eficiență un număr mai mare de soluții într-un termen mai scurt. În lumea aceasta este vorba despre dreptate, despre echilibru, despre a înțelege cu adevărat dorințele și nevoile celor în folosul cărora deschidem biroul în fiecare dimineață. Iar acest lucru nu este posibil întotdeauna în lipsa unui contact uman.

Nu în ultimul rând, ce ne-a învățat această perioadă dificilă a fost că fără solidaritate nu vom putea merge mai departe și nu vom putea face față pericolelor care pot apărea, uneori într-un mod complet surprinzător. Forța noastră extraordinară ca specie, ca nație sau ca profesie, va veni mereu din solidaritate.

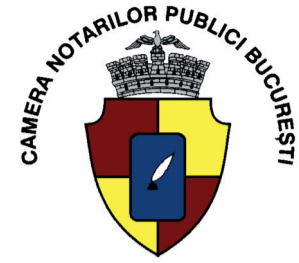
Așa că, dragi colegi, vă invit să învățăm și să ne tragem concluziile vremurilor traite: să învățăm să fim solidari, să ne sprijinim unii pe ceilalți la nevoie, să ne luptăm mai mult unul pentru altul și mai puțin unul împotriva celuilalt! Să nu uităm să fim oameni și profesioniști buni și să ne bucurăm de compania celorlalți. Și, nu în ultimul rând, să acceptăm această minune care este tehnologia și să o folosim în interesul nostru și al celorlalți.

Sunt sigură că ziarul nostru în noul format electronic va fi cel puțin la fel de viu ca cel de până acum. Rămânem cu nostalgia hârtiei de ziar, depășită din păcate de vremurile pe care le trăim și să ne uităm cu interes, cu bunăvoință, cu speranță și bucurie la noul Buletin de București în format on line!

Vă doresc lectură plăcută!

Laura Badiu

președintele Camerei Notarilor
Publici București

AVATARURILE

PANDEMIEI

Se pare că puterea groazei a apus, iar sufletele moarte, aruncate de iluminată în visul urât pe care tocmai l-am trăit, încep cu inertă îndrăznire și puțină nădejde să-și revină la simțiri.

Am fost martorii unei lumi care-și pierduse parcă identitatea, cu o sărbătoare a jertfei de răscumpărare a lui Iisus Hristos din sclavia păcatului și a morții, biserici și cimitire ferecate, cu fețe bisericesti singure în Casa Domnului, la sfat sau judecată cu Mântuitorul, poate pentru greșelile și păcatele multe, cu mireni, cărturari și farisei care, probabil, au cugetat cele deșarte și au fost astfel aruncați din Biserica Sa, ca într-o apostazie de împrumut.

Deși trăim vremuri tulburi, se pare că cei 80% creștini ortodocși din statistici, așa numiții pupători de moaște și icoane, de care nu mai încăpeai să te închini sau să te rogi la orice mare sărbătoare religioasă, au uitat de cuvintele: "Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide" (Matei 7,7) sau "Aproape este Domnul de toți cei ce-L cheamă pe El întru adevăr" (Psalm 14, 418) sau "Toate sunt cu puțință celui ce crede" (Marcu 9,23).

Instituția Bisericii, în absența certitudinilor cu privire la evoluția riscului pandemiei și a unui tratament omologat, a răspuns imperativelor momentului și nu a vrut să-și lege numele de posibila extindere a pandemiei (și aici, am fost tentat să pun ghilimelele de rigoare), printr-o atitudine mai deschisă, relaxată față de credincioși, asigurându-și astfel viitorul. Cu siguranță, și în interiorul conducerii acesteia au fost și voci care, ca cea a Arhiepiscopului de Tomis, ar fi împărțit o altă atitudine, dar au fost reduse la tăcere sau poate că vocea acestuia a fost scoasă la înaintare tocmai pentru a demonstra democrația din interiorul instituției, prin autonomia eparhială.

Dar, să nu judecăm ca să nu venim la judecată! În fond, cea mai grotescă însă, mi s-a părut aceeași interdicție impusă prin măsurile luate de autorități, fără excepție, aparținătorilor cadrelor medicale care au fost obligați să aștepte liniștiți, în casă, potrivit ordonanțelor militare sub groaza infectării, mai devreme sau mai târziu, în condițiile în care nici cadrele medicale, nici pacienții, chiar simptomatici, că de cei asimptomatici nu poate fi vorba, nu erau sau erau insuficient testați dar, în schimb s-au luat măsuri de protecție cu combinezoane rupte-n fund și măști de proastă calitate.

La fel de abjectă mi s-a parut și lăsarea fără ajutor a bolnavilor cronici care s-au văzut lipsiți de asistență medicală, sub pretextul luptei împotriva virusului (70 de

medici și 200 de asistente, la un singur caz de COVID-19), cu spitale închise, cu paturi goale în așteptarea bolnavilor infectați, ce urmau a fi primiți de medicii eroi, tot în așteptare.

Să nu uităm a aminti zburdălnicia de la graniță, cu concursul autorităților, care au operat cu o altă măsură pentru cei reveniți în țară sau plecați în această perioadă la muncă în străinătate, cărora distanțarea socială le-a fost străină, față de cei care erau vânați la ieșirea din case și cărora, cu o cu totul altă măsură, li s-au aplicat sancțiuni contravenționale.

Era și de așteptat, într-un sistem sanitar secular-feudal, tributar unei organizări și responsabilități veșnic politice, unde răspunderea conducerilor nu poate fi asumată, pentru că deranjează politicul care le-a promovat, oricare ar fi el, iar eficiența și profesionalismul sunt veșnic deziderate. Din păcate, în vremuri de criză, am văzut că nici sistemul de sănătate privat nu este departe de cel de stat.

Poate că izolarea grupelor de vârstă vulnerabile, a copiilor și bătrânilor și protecția eficientă a celorlalți (purtarea obligatorie a măștilor și mănușilor de protecție, spălatul și dezinfectarea mâinilor, evitarea contactelor cu persoanele care sufereau de infecții respiratorii acute), fără întreruperea activităților în chiar toate domeniile de activitate, ar fi făcut mai puțin costisitoare pandemia, iar eforturile financiare ale societății, la reluarea activității, ar fi fost mai mici.

De altfel, în sprijinul celor de mai sus, profesia noastră, obligată fiind să-și îndeplinească menirea, a reușit să-și demonstreze cu responsabilitate și fără riscuri, atât în privința salariaților cât și a clienților, cei drept pe speze proprii, profesionalismul.

Lamentările în privința politicianilor sunt însă de prisos. Era de la sine înțeles că neputințele lor urmau a fi aruncate pe popor. Niciodată în această parte de lume nu s-a întâmplat altfel, respectându-se parcă dictonul sacru "fiecare își va purta sarcina sa" (Galateni 6,5), orice încercare de a îndrepta lucrurile nefiind decât aducătoare de osândă; în afară de osândă nimeni nealergându-se cu nimic.

Poate că, dacă la viitoare scrutinuri electorale vom fi mai puțin empatici cu fețele, istoriile, mai mult sau mai puțin romanțate ale politicianilor, zugrăvite cu dichis de media, ne vom ține departe de etichetele mai mult sau mai puțin sugerate și susținute tot de media

sau de staff-ul de campanie al fiecărui candidat și ne vom urmări asemenea cetățenilor occidentali, cu mai mult pragmatism, interesele personale, de grup și profesionale, lasând în seama nu puținilor demagogi "slujirea" interesului național, ostracizând pe cât posibil arivismul și pe exponenții săi, vom obține altfel de rezultate și nu ne vom mai rușina cu obârșia noastră, patriotismul nefiind suficient a fi doar clamat, ci susținut, cu demnitate și profesionalism, de fapte.

Pentru ca toate acestea să se îndeplinească sigur că trebuie ca politicienii aleși, cu onoare și credibilitate să-și îndeplinească obiectivele cu care au câștigat alegerile, să identifice necesitățile de schimbare și mai ales de transformare a vieții cetății, să aleagă momentele favorabile, timpul propice realizării acestora, să plece urechea și nu capul și să se uite cu un ochi la Bruxelles și cu unul la alegători, să comunice cu înțelepciune practică, cu prudență, fără aroganță, cu puterile statului, cu cetățenii și cu celelalte entități nestatale, mai ales astăzi când lumea în care trăim a devenit extrem de inflamabilă tocmai pentru că comunicarea e atât de facilă și poate crea probleme de neînțelegere, să dea dovadă de curaj, abilitate și onestitate mai ales astăzi, când politicul a scăpat de sub monopolul statului.

Desigur că, blestemați fiind cu și de păcatul trădării, de fiecare dată când se ridică careva pe potrivă, mulți delatori plini de patima invidiei și a urii, asupra-și se vor ridica, asmuțind asupra omului providențial câinii de pază ai "justiției" și ai serviciilor secrete obediente, pierzându-l, în spiritul celor afirmate mai sus stând următoarele cuvinte din "Scara" Sfântului Ioan Scărarul: "Să nu-ți rămână ascuns scopul oilor tale întru prieteșugurile lor, că scopul lupilor este ca pe cei sărguitori, prin cei trândavi să-i slăbănogescă".

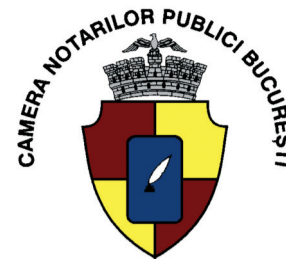
Cum cei mai zeloși ajung să-și atingă scopul ("Împărăția Cerurilor se ia cu năvală și cei ce dau năvală pun mâna pe ea" - Matei 11,12), să luptăm și să veghem neîncetat la mântuirea noastră, să fim chibzuiți și prudenți, să fim mai buni, dar nu mai slabi, mai sănătoși atât la trup, dar mai ales la minte, iar dacă din cele pătimate, sărăciți fiind, n-am strălucit în lumina cea pură a fiitoare a Învierii, să ne înălțăm cu bucurie, dimpreună cu Fiul cel Ceresc ("Eu v-am făcut, Eu vă port, Eu vă înalț și vă Mântuiesc" - Isaia 46,3-4).

Dan Tătaru, notar public

ACTUALITATEA

DIN ACTIVITATEA CONDUCERII CAMEREI NOTARILOR PUBLICI BUCUREȘTI Ianuarie – Iunie 2020

În primul semestru al acestui an, **COLEGIUL DIRECTOR** al Camerei Notarilor Publici București s-a întrunit în **6 ședințe**, în zilele de 16 ianuarie, 13 februarie, 5 martie, 28 aprilie, 20 mai 2020 și 18 iunie 2020, fiind adoptate în total **184 de decizii**. Ședințele din datele de 28 aprilie, 20 mai și 18 iunie 2020 s-au desfășurat cu respectarea măsurilor de siguranță sanitară.

O parte dintre decizii au fost aprobate, în situații urgente, prin exprimarea votului prin poșta electronică de către membrii Colegiului Director, în special, începând cu data de 10 martie 2020.

Dintre deciziile aprobate de Colegiul Director, **143 decizii** au avut **caracter individual**, vizând soluționarea cererilor notarilor publici, respectiv: asocierea notarilor publici, prelungirea sau încetarea asocierii, suspendare la cerere, încetarea suspendării, încetarea calității de notar public și, după caz, preluarea postului de către notarul public asociat, precum și efectuarea de înscrieri în Registrul Național de Evidență a Notarilor Publici – R.N.E.N.P., inclusiv avizarea sediului biroului notarial și emiterea licenței de funcționare.

Între **problemele de interes general**, care au făcut obiectul a **41 de decizii** adoptate de Colegiu în această perioadă, menționăm următoarele:

La început de an, a fost aprobată Informarea Colegiului Director către Consiliul Uniunii cu privire la activitatea desfășurată în anul 2020. Pentru Programul de formare profesională continuă al notarilor publici pentru anul 2020, Colegiul Director a propus patru simpozioane, estimând participarea unui număr de 150 notari publici la fiecare modul. Simpozionul din 14 – 15 februarie 2020 s-a desfășurat în condiții normale, dar, după instituirea măsurilor de siguranță sanitară, simpoziioanele I.N.R. s-au desfășurat doar în mediul on-line.

Începând din luna **martie 2020**, activitatea Camerei Notarilor Publici București s-a desfășurat în contextul excepțional al răspândirii infecțiilor respiratorii cauzate de CORONAVIRUS (COVID-19), având ca obiectiv principal diminuarea ori măcar menținerea sub control a acestui risc, asigurarea sănătății și a securității în muncă a notarilor și a angajaților noștri, precum și sănătatea cetățenilor beneficiari ai serviciilor notariale.

Din data de 10 martie, la nivelul Camerei funcționează o celulă de criză compusă din Președintele Camerei, secretarul general și secretarul general adjunct, pentru soluționarea promptă a oricărei probleme ridicate de birourile notariale în această perioadă.

În contextul pandemiei de CORONAVIRUS (COVID-19) declarată de Organizația Mondială a Sănătății, al stării de urgență declarată de către autoritățile române în perioada 16 martie – 14 mai 2020 (căreia i-a urmat starea de alertă), dar și al contracției majore a vieții economice și sociale care a afectat grav activitatea notarială, în special în perioada aprilie – mai 2020, Camera Notarilor Publici București a luat măsurile necesare pentru a asigura funcționalitatea serviciului public, chiar și în această perioadă dificilă.

Încă din data de 16 martie 2020, Colegiul Director a luat următoarele măsuri de natură economică și financiară, pentru reducerea cheltuielilor Camerei:

- Suspendarea plății indemnizațiilor membrilor Colegiului Director și a oricăror indemnizații sau prime, la nivelul Camerei;
- Noul sediu de arhivă de la Cernica a intrat în conservare, pentru reducerea cheltuielilor de întreținere, până la finalizarea procedurilor de autorizare;
- Suspendarea contractelor legate de editarea periodicului "Buletinul de București" și monitorizare presă;
- Reanalizarea contractelor cu toți furnizorii Camerei, în vederea suspendării sau renegocierii acestora;
- Anularea evenimentelor planificate în această primăvară (Plantarea de copăcei din 4 aprilie 2020 și Crosul Notarilor din 9 mai 2020).

În ceea ce privește veniturile Camerei București, acestea au fost în scădere majoră, atât la contribuția birourilor notariale, dar și la veniturile proprii ale Camerei.

Referitor la scăderea activității notariale în perioada martie – aprilie 2020, reflectată în mod corespunzător în micșorarea veniturilor din cota profesională, dacă pentru luna martie 2020 situația nu a fost extrem de

îngrijorătoare, activitatea notarială din Camera noastră înregistrând o scădere cu cca.13% față de luna februarie, în schimb situația din luna aprilie 2020 s-a prezentat dramatic, activitatea notarială înregistrând o scădere valorică față de luna februarie cu 54%.

Situația încasărilor a fost și mai gravă în ceea ce privește veniturile proprii ale Camerei, întrucât măsurile de protecție sanitară și restricțiile de circulație au afectat, în special, activitățile de apostilă și supralegalizare, eliberare copii din arhivă și verificare succesiuni pentru petenți, dar și serviciile de arhivă pentru birourile notariale.

În condițiile în care activitățile Camerei pentru Municipiul București și Județul Ilfov sunt deservite de structura centrală, s-a reușit în toată această perioadă menținerea în stare de funcționare și a celor **6 sedii secundare și locale** din Călărași, Oltenița, Giurgiu, Slobozia, Alexandria și Roșiori de Vede, în care funcționează 18% din personalul instituției noastre, dar care au o pondere în veniturile proprii ale Camerei de doar 5%.

Pentru a reduce impactul scăderii majore a veniturilor Camerei și a menține instituția noastră în stare de funcționare, politica de personal a inclus, tot în luna martie 2020, pe lângă suspendarea oricăror indemnizații sau prime, încetarea contractului de muncă pentru o parte dintre salariați. În data de 28 aprilie 2020, Colegiul Director a luat măsuri de reducere a salariilor, iar ca urmare a tuturor măsurilor luate în această perioadă, la nivelul lunii mai 2020 totalul cheltuielilor de personal a înregistrat o scădere de 42%.

Începând din luna iunie, activitatea începe să revină la normal, iar unul dintre semnele de nouă normalitate îl constituie și lansarea în mediul online a periodicului Camerei, "Buletinul de București".

*
* *

În perioada ianuarie – iunie 2020, **PREȘEDINTELE COLEGIULUI DIRECTOR** a emis, în îndeplinirea atribuțiilor legale, un număr de **38 de Dispoziții**.

De asemenea, s-a asigurat **activitatea de audiențe** acordate, cel puțin odată pe săptămână, de către Președintele, Vicepreședintele și alți membri ai Colegiului Director (inclusiv membri supleanți), la solicitarea notarilor publici sau a cetățenilor, însumând un număr de **26 de audiențe** în perioada 01.01.2020 – 10.03.2020. Începând cu data de 10 martie 2020, acordarea audiențelor la sediul Camerei a fost suspendată, ca măsură de siguranță sanitară, urmând să fie reluată, treptat, începând cu luna iunie.

*
* *

Prima **ADUNARE GENERALĂ** din anul 2020 a avut loc în ziua de sâmbătă, **15 februarie 2020**, la Centrul de Conferințe "Auditorium Pallady" din București, Bd. Theodor Pallady nr. 40G, Sector 3. În prezența a **445 de notari publici**, Adunarea Generală a Camerei Notarilor Publici București a adoptat **9 hotărâri**, după cum urmează:

- **Hotărârea nr. 1/2020** pentru aprobarea Raportului de activitate al Colegiului Director pentru anul 2019, rectificarea Bugetului de venituri și cheltuieli pentru anul 2019 și aprobarea Raportului Comisiei de Cenzori privind execuția bugetului de venituri și cheltuieli al Camerei Notarilor Publici București pentru anul 2019, precum și descărcarea de gestiune a Președintelui și Colegiului Director pentru anul 2019. Hotărârea Adunării Generale nr. 1/2020 a fost adoptată cu 444 de voturi "pentru" și 1 vot "împotriva".

- **Hotărârea nr. 2/2020** pentru aprobarea Raportului de activitate pentru anul 2019 al Consiliului Director al Fundației "Notar 2006", rectificarea Bugetului de venituri și cheltuieli al Fundației "Notar 2006" pentru anul 2019 și aprobarea Raportul Comisiei de Cenzori privind execuția bugetului de venituri și cheltuieli al Fundației "Notar 2006" pentru anul 2019, precum și descărcarea de gestiune a Consiliului

Director al Fundației pentru anul 2019. Hotărârea Adunării Generale nr. 2/2020 a fost adoptată cu unanimitate de voturi.

- **Hotărârea nr.3/2020** pentru aprobarea Bugetului de venituri și cheltuieli pentru anul 2020 al Camerei Notarilor Publici București, precum și a elementelor de strategie de dezvoltare și politică de investiții pentru anul 2020. Hotărârea Adunării Generale nr. 3/2020 a fost adoptată cu unanimitate de voturi.

- **Hotărârea nr. 4/2020** privind aprobarea Programului de activitate pentru anul 2020. Hotărârea Adunării Generale nr. 4/2020 a fost adoptată cu unanimitate de voturi.

- **Hotărârea nr. 5/2020** pentru amânarea propunerilor de actualizare a numărului de notari publici pentru anul 2020, adoptată cu unanimitate de voturi. Hotărârea nr.5/2020 a fost aprobată având în vedere faptul că, în conformitate cu prevederile art.33 alin.(2) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, republicată, termenul de depunere a cererilor de către judecătorii de la Înalta Curte de Casație și Justiție, pentru dobândirea, fără examen sau concurs, a calității de notar public, urma să expire la data de 31 martie 2020, potrivit alin.(3) Ministerul Justiției transmite Consiliului Uniunii cererile judecătorilor, în 30 de zile de la expirarea termenului prevăzut la alin. (2), iar potrivit art.21 alin.(5) coroborat cu alin.(4) lit.d) din Legea nr. 36/1995, republicată, Camerele, la formularea propunerilor de actualizare, trebuie să aibă în vedere și cererile judecătorilor de la Înalta Curte de Casație și Justiție care urmează să fie numiți notar public cu scutire de examen.

- **Prin Hotărârea nr. 6/2020** cu privire la cele 12 cereri de asociere cu notari publici din alte Camere (11 cereri pentru Municipiul București și 1 cerere pentru localitatea Corbeanca, Circumscripția Judecătorei Buftea, Județul Ilfov), adoptată cu 429 de voturi "pentru", 2 voturi "împotriva" și 14 abțineri, Adunarea Generală a stabilit că acestea se analizează de către Colegiul Director al Camerei Notarilor Publici București, în vederea avizării, în conformitate cu criteriile, condițiile și cerințele prevăzute de Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, republicată, de Regulamentul de aplicare a Legii nr. 36/1995, aprobat prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 2333/C/2013, precum și de celelalte regulamente adoptate în baza Legii nr. 36/1995, republicată. Eventualele cereri de asociere cu notari publici din alte Camere, depuse la Camera București

după data acestei ședințe, se vor discuta de Adunarea Generală în anul următor, pentru a fi avute în vedere la actualizarea anuală a numărului de notari publici pentru anul 2021.

- **Hotărârea nr. 7/2020** privind aprobarea Propunerilor de modificare și completare a Statutului Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România, prevăzute în Anexa la Hotărârea Consiliului Uniunii nr. 75/22.11.2019. Modificările aprobate, comunicate anterior notarilor publici și prezentate spre consultare în ședința Adunării generale din 15.02.2020, creează posibilitatea de a se organiza congrese fie de Uniune individual, fie în parteneriat cu una sau mai multe Camere ale Notarilor Publici, Președintele Congresului urmând a fi, după caz, Președintele Uniunii sau Președintele Camerei Notarilor Publici în circumscripția căreia se desfășoară Congresul. Hotărârea Adunării Generale nr.7/2020 a fost adoptată cu unanimitate de voturi.

- **Hotărârea nr. 8/2020** pentru modificarea art.15 din Regulamentul privind evidența procedurilor succesoriale în cadrul Camerei Notarilor Publici București, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale nr.23/2013. Hotărârea Adunării Generale nr.8/2020 a fost adoptată cu unanimitate de voturi și stabilește comunicarea de către Cameră, prin poșta electronică, a certificatului de dezbatere a procedurii succesoriale sau, după caz, a adeverinței.

- **Hotărârea nr. 9/2020** privind aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Curții de Arbitraj de pe lângă Camera Notarilor Publici București. Hotărârea Adunării Generale nr.8/2020 a fost adoptată cu unanimitate de voturi, Regulamentul Camerei fiind elaborat în baza Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea curților de arbitraj de pe lângă Camerele Notarilor Publici din România, aprobat prin Hotărârea Consiliului Uniunii nr.16/2014.

Propunerile de actualizare a numărului de notari publici pentru anul 2020 au fost amânate pentru următoarea ședință a Adunării generale, programată inițial pentru data de 16 mai 2020. A doua ședință a Adunării generale din acest an va fi convocată după ce măsurile de siguranță sanitară o vor permite.

Tiberiu Tanase,
secretar general al Camerei București

FUNDAȚIA NOTAR

Dragi colegi, anul 2020 aduce cu el evenimente neprevăzute și comportamente atipice în viața personală dar și profesională a noastră, a tuturor. În acest context care ne declanșează emoții contradictorii, de la frică la recunoștință, de la indignare la curaj, peste toate rămâne foarte pregnant sentimentul că suntem oameni. Oameni, aparținând în primul rând unei familii, apoi unei meserii importante pentru societatea în care trăim, apoi lumii întregi care, așa cum am văzut, poate fi clătinată în doar câteva zile.

Fundația Notar 2006 vă mulțumește pentru că de ani buni funcționăm ca o echipă și vă aduce aminte că suntem prezenți și că așteptăm să facem împreună fapte bune.

Veniturile realizate în cursul anului 2019 au crescut cu 259 % față de anul 2018, vă mulțumim și vă rugăm să ne susțineți în continuare. Am constatat că în anul 2019 au fost mult mai mulți notari fata de anul precedent care au optat să redirecționeze 3,5% din venituri către Fundația Notar 2006. Este dificil să îi nominalizăm întrucât lista este foarte lungă, dar le mulțumim!

Știm că fiecare dintre dumneavoastră ajută și alte cauze sociale, medicale, alte organizații sau evenimente, dar vă rugăm să nu abandonați și să sprijiniți în continuare Fundația "Notar 2006". Gândiți-vă cât de imprezvizibilă este viața, gândiți-vă cât de important este ca în momente grele din viața fiecăruia să știm că ne putem baza pe ceva.

După cum știți, principalele venituri ale Fundației se adună prin completarea de către noi, notarii a paragrafului 1.6 al Declarației unice de venit. Vă reamintim că, potrivit OPANAF nr. 147/2020: „contribuabilii pot dispune asupra destinației sumei reprezentând

până la 3.5% din impozitul datorat pe venitul net / câștigul net anual impozabil pentru susținerea unităților non profit", aceasta realizându-se prin depunerea formularului 230 în cazul veniturilor salariale, sau prin completarea paragrafului 1.6 al Declarației unice, în cazul persoanelor ce desfășoară activități independente.

După ce ați completat formularul, vă rugăm să ne informați despre exercitarea acestei opțiuni și să ne menționați localitatea de domiciliu și sectorul din București astfel încât să putem urmări la administrațiile financiare încasarea acestor sume, să avem o viziune reală asupra veniturilor fundației și să putem face previziuni necesare următorilor ani.

Totodată, în contextul în care Codul Fiscal continuă să considere sponsorizările directe către fundație cheltuieli deductibile în limita unei cote de 5% din baza de calcul determinată ca diferență între venitul brut și cheltuielile deductibile (altele decât cheltuielile de sponsorizare, mecenat, pentru acordarea de burse private, cheltuieli de protocol, cotizații), vă menționăm că puteți face și astfel de sponsorizări.

Vă reamintim datele de identificare ale **Fundației "NOTAR 2006"**, sediul Str. H. M. Berthelot nr. 42 A, sector 1, București, cod unic de identificare 19661135, cont bancar cod IBAN: **RO78 RNCB 0073 0700 8512 0001**.

Totodată vă aducem la cunoștință că orice relații cu privire la activitatea Fundației sau referitoare la declarația 230 le puteți afla contactându-ne pe adresa de e-mail fundatiacnpb@cnpb.ro

Cu mulțumiri,
Fundația Notar 2006
Președinte **Monica Ștefania Stroe**

SEMNĂTURA ELECTRONICĂ în activitatea

notarială

În contextul actual în care direcția politicii guvernamentale pare a fi aceea de stimulare a digitalizării administrației publice, situațiile în care notarul public își va folosi semnătura electronică sau va primi documente semnate electronic, vor fi din ce în ce mai dese. De aceea am crezut că este oportun să acordăm puțină atenție reglementării, tipurilor de semnături, diferenței dintre tipurile de semnături electronice și instrumentele cu o strânsă legătură în utilizarea acestora.

Cadrul normativ

În România semnătura electronică a fost reglementată începând cu anul 2001 prin Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică.

În anul 2014 a fost adoptat la nivelul Uniunii Europene Regulamentul nr. 910/2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă și de abrogare a Directivei nr. 1999/93/CE („Regulamentul eIDAS”) al cărui scop este de a garanta aplicarea directă a unui set de reglementări comune care să contribuie la creșterea gradului de interoperabilitate a sistemelor informatice la nivelul Uniunii Europene, precum și a eficienței serviciilor online din sectorul public și privat, a activităților economice și a comerțului electronic.

Având în vedere că Directiva nr. 1999/93/CE a fost transpusă prin Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică („Legea nr. 455/2001”), act normativ intern ce nu a fost abrogat, s-a ridicat problema armonizării normelor juridice aplicabile la nivel intern; în opinia mea, dispozițiile Legii nr. 455/2001 rămânând aplicabile în situația în care nu intră în contradicție cu prevederile Regulamentului eIDAS.

În contextul pandemiei SARS-COV-2, Guvernul României a adoptat câteva acte normative cu privire la utilizarea semnăturii electronice în țara noastră. Astfel, Ordonanța de urgență 61/2020 privind completarea Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996 și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu impact direct asupra modalității de lucru a birourilor notariale, precum și alte două Ordonanțe de Urgență cu impact asupra semnăturilor electronice, respectiv OUG 38/2020 privind utilizarea înscrisurilor în formă electronică la nivelul autorităților și instituțiilor publice și OUG 39/2020 pentru completarea Legii nr. 455/2001 privind semnătura electronică.

Tipurile de semnături:

Regulamentul eIDAS definește semnătura electronică, făcând distincția între categoriile de semnătură reglementate. Potrivit acestuia, **semnătura electronică** reprezintă un ansamblu de date în format electronic, atașate la sau asociate logic cu alte date în format electronic și care sunt utilizate de semnatar pentru a semna. **Semnătura electronică avansată** prezintă câteva elemente suplimentare descrise de art. 26 din Regulament și anume:

- face trimitere exclusiv la semnatar;
- permite identificarea semnatarului;
- este creată utilizând date de creare a semnăturilor electronice pe care semnatarul le poate utiliza, cu un nivel ridicat de încredere, exclusiv sub controlul său și este legată de datele utilizate la semnare astfel încât orice modificare ulterioară a datelor poate fi detectată.

Cea mai importantă formă de semnătură prevăzută de Regulamentul eIDAS este **semnătura electronică calificată**, care reprezintă o semnătură electronică avansată creată de un dispozitiv de creare a semnăturilor electronice calificat (dispozitivele de creare a semnăturilor electronice calificate – cu cerințe stabilite în Anexa II a Regulamentului) și care se bazează pe un certificat calificat.

Cerințele impuse pentru dispozitivele de creare a semnăturilor electronice calificate se găsesc în anexa II a Regulamentului eIDAS iar condițiile pentru certificatele calificate pentru semnături electronice în anexa I a Regulamentului eIDAS.

În conformitate cu art. 25 alin. 2 din Regulamentul eIDAS numai **semnătura electronică calificată are efectul juridic echivalent al unei semnături olografe. În plus, o semnătură electronică calificată bazată pe un certificat calificat eliberat de un stat membru este recunoscută drept semnătură electronică calificată în toate celelalte state membre.**

Potrivit Legii nr. 455/2001, semnătura electronică extinsă bazată pe un certificat calificat și generată cu ajutorul unui dispozitiv securizat are valoare de semnătură olografă: „Înscrisul în formă electronică, căruia i s-a incorporat, atașat sau i s-a asociat logic o semnătură electronică extinsă, bazată pe un certificat calificat nesuspendat sau nerevocat la momentul respectiv și generată cu ajutorul unui dispozitiv securizat de creare a semnăturii electronice, este

asimilat, în ceea ce privește condițiile și efectele sale, cu înscrisul sub semnătură privată.”

Așa cum rezultă din textele invocate, prin modul în care este creată, semnătura electronică calificată demonstrează că îndeplinește implicit cerințele necesare recunoașterii sale. Astfel, două mecanisme esențiale fac ca semnătura calificată să fie ușor și sigur de verificat:

- Modul de verificare a semnăturii electronice: există o listă sigură, unică, la nivelul UE, care permite verificarea automată a certificatelor digitale calificate. Acest mecanism este simplu de folosit, nu crează confuzii și este integrat în aplicații.

- Lista este definită de art. 22 al Regulamentului eIDAS, iar statele membre instituie, mențin și publică, în mod securizat, listele sigure semnate sau sigilate electronic menționate la alineatul (1), într-o formă adecvată pentru prelucrarea automată.

Lista dispozitivelor de creare a semnăturii electronice calificate este și ea publicată la nivelul UE:

<https://ec.europa.eu/futurium/en/content/compilation-member-states-notification-sscds-and-qscds>

Regulamentul eIDAS a asigurat cadrul necesar verificării și validării semnăturilor calificate, astfel:

- Certificatele calificate sunt emise de prestatori de servicii de încredere calificați, auditați periodic;

- Lista tuturor prestatorilor de servicii de încredere calificați este publicată la nivelul UE (<https://webgate.ec.europa.eu/tl-browser/>);

- Verificarea și validarea unei semnături calificate se realizează prin raportare la lista publicată. În plus:

- Există aplicații care verifică în mod automat validitatea certificatelor calificate, așa cum ar fi “Adobe Acrobat Reader”;

- Pot fi construite aplicații care se pot raporta la Lista sigura europeană pentru verificarea tuturor semnăturilor calificate, asigurându-se în acest fel interoperabilitatea;

Semnăturile electronice avansate nu sunt ușor de verificat. Acestea nu pot fi verificate în mod automat deoarece, pentru alte semnături decât cele calificate nu există o listă centralizată și niciun mecanism prin care acestea să fie verificate.

Fiecare entitate care folosește o semnătură avansată trebuie să pună la dispoziție mecanisme de verificare prin care să poată dovedi că, la momentul semnării au fost îndeplinite condițiile de la art. 26. Acceptarea altor semnături decât cele calificate presupune verificarea dovezilor transmise pentru fiecare semnătură în parte și luarea deciziei, individual, dacă fiecare document primit este valid.

Pentru semnăturile electronice simple, nu există niciun fel de cerințe, așa că nu se poate stabili nivelul de încredere. Acestea nu pot fi verificate în mod automat deoarece, așa cum spuneam și anterior, pentru alte semnături decât cele calificate nu există o listă centralizată și niciun mecanism prin care acestea să fie verificate.

De aceea este recomandată folosirea semnăturii electronice calificate. Informația o putem regăsi în “panoul de semnături”, acolo unde ni se indică fără dubiu că suntem în prezența unei semnături electronice calificate.

Sigiliile electronice

Regulamentul eIDAS reglementează și sigiliile electronice, efectele juridice ale acestora fiind prevăzute de Art. 35 ale Regulamentului eIDAS. Spre deosebire de semnătura electronică ce aparține unei persoane fizice, sigiliul electronic este atașat unei persoane juridice. Le vom întâlni de exemplu, în practică, pe extrase de carte funciară sau certificate de atestare fiscală sub forma “semnată de Agenția națională de cadastru și publicitate imobiliară” fiind asumat de instituție și nu de un anume angajat al acesteia.

Un sigiliu electronic calificat beneficiază de prezumția integrității datelor și a corectitudinii originii respectivelor date la care se referă sigiliul electronic calificat.

Un sigiliu electronic calificat bazat pe un certificat calificat eliberat de un stat membru este recunoscut drept sigiliu electronic calificat în toate celelalte state membre.

La fel ca semnăturile electronice, există sigilii electronice avansate și calificate, cel mai înalt nivel de securitate fiind oferit de cel calificat.

Între detaliile oferite de "panoul cu semnături" vom putea regăsi și această informație: "Acesta este un sigiliu electronic calificat, conform Regulamentului UE910/2014".

Marca temporală

Un ultim instrument pe care putem să-l întâlnim sau solicităm este marca temporală, reglementată, de asemenea, de [Regulamentul eIDAS](#). **Marca temporală este o noțiune strâns legată de semnătura electronică, deoarece marca temporală asociată unui document electronic împreună cu semnătura electronică, garantează forma unică a unui document la un moment dat.**

O marcă temporală electronică calificată beneficiază de prezumția corectitudinii datei și orei pe care le indică și a integrității datelor la care se raportează data și ora indicate. O marcă temporală electronică calificată emisă într-un stat membru este recunoscută drept marcă temporală electronică calificată în toate statele membre.

O marcă temporală electronică calificată îndeplinește următoarele cerințe:

a) asigură o legătură între dată și oră și date astfel încât să excludă în mod rezonabil posibilitatea ca datele să fie schimbate fără ca acest lucru să

fie detectat; *Acest lucru poate fi util deoarece, de cele mai multe ori, pe documentele ce poartă o semnătură electronică sau un sigiliu electronic vom regăsi informația potrivit căreia "ora provine de la calculatorul semnatarului". Având în vedere că această oră (a calculatorului) poate fi ușor modificată, în cazul în care ora semnării este importantă în analiza documentului semnat, se poate solicita utilizarea mărcii temporale care va asigura garanția orei aplicate.*

b) se bazează pe o sursă de timp precisă, legată de ora universală coordonată; și

c) este semnată utilizând o semnătură electronică avansată sau sigilată cu un sigiliu electronic avansat al prestatorului de servicii de încredere calificat sau printr-o metodă echivalentă.

Aceasta este doar o scurtă prezentare a tipurilor de semnătură electronică și a instrumentelor legate de ele. Datorită creșterii numărului de documente emise în aceste condiții, cu siguranță se va impune analizarea lor mai detaliată. În plus, va fi necesară analiza modului în care gestionăm și arhivăm acest tip de documente.

Andra Ianachievici, notar public

KARL STÖGER

Actul notarial electronic și principiul teritorialității

În numărul 01/2019 al revistei notariatului austriac (NZ 01/2019), Prof. univ. dr. Karl Stöger, profesor al Institutului pentru Drept Public și Științe Politice al Universității Graz și colaborator științific al NZ a abordat o temă de maximă actualitate și anume aceea referitoare la actul notarial electronic și principiul teritorialității.

Acest articol trebuie privit în contextul pandemic actual când multe dintre energiile autorităților statale sunt îndreptate asupra prevenirii și combaterii efectelor Covid 19, fiind încurajate digitalizarea și evitarea contactelor sociale. În paranteză fie spus în Austria procesul legislativ este foarte activ. Nu de mult a fost publicată cea de-a 17-a lege COVID 19. Toate aceste legi conțin diferite măsuri pentru gestionarea crizei, iar unele dintre legi au fost deja modificate. De interes pentru profesia noastră este modificarea Legii notarilor din Austria (Notariatsordnung - NO) care prevede la articolul 90a că toate actele notariale (autentice și cu legalizare de semnătură) pot fi îndeplinite în formă pur electronică, de la distanță.

Articolul Prof. Stöger se raportează la Legea înființării societăților. Prin această lege a devenit posibilă întocmirea electronică a unui act notarial autentic "la distanță". În această situație notarul se află la sediul său, dar alți participanți se pot afla chiar și în străinătate. Întrucât anumite activități ale notarului sunt înțelese de către o parte din doctrină ca fiind efectuate în exercitarea autorității publice se pune **întrebarea dacă această posibilitate intră în conflict cu interdicția exercitării autorității publice în afara teritoriului statului propriu.**

În cele ce urmează vom prezenta principalele idei ce se desprind din articolul profesorului austriac.

A. Notariatul și principiul teritorialității

Prin Legea înființării (societăților, n.tr.) în formă electronică notarială s-a introdus în Legea notariatului un nou articol care prevede întocmirea unui act electronic autentic notarial "prin utilizarea unei modalități de comunicare electronică" și care a intrat în vigoare la 1.1.2019.

Astfel, un notar austriac are acum posibilitatea de a întocmi acte autentice notariale, chiar dacă părțile se află într-un alt loc din țară sau chiar din străinătate - desigur, prin intermediul unei legături de comunicație sigure și continue. În ceea ce privește participarea părților din străinătate trebuie avut în vedere că art. 1, alin. 3 din Legea notariatului prevede că notarii, într-o anumită măsură, îndeplinesc "sarcini publice", în calitate de ofițeri publici, ceea ce în practică și în literatura de specialitate este percepută ca exercitare a atribuțiilor

de autoritate publică. Acest lucru este valabil și pentru întocmirea actelor autentice notariale. Și alte state, cum ar fi Germania, văd asemănător rolul notarului. Acest lucru conduce desigur la întrebarea în ce măsură este admisibilă participarea transfrontalieră a unei părți (concret: a fondatorului) la întocmirea electronică a unui act autentic notarial (concret: actul de înființare a unei societăți digitale cu răspundere limitată) din perspectiva dreptului internațional, respectiv a dreptului constituțional.

Notarul austriac este împuternicit să-și exercite prerogativele pe întreg teritoriul federal, ceea ce înseamnă că un act dresat de el într-un punct oarecare al teritoriului federal își produce efecte juridice. Prin urmare, aceasta înseamnă că participarea la înființarea în interiorul țării a unei societăți digitale cu răspundere limitată nu ridică probleme nici atunci când s-ar pleca de la premiza că locul dresării unui act autentic notarial nu ar fi doar sediul biroului notarial, ci și locurile din care participă fondatorii "conectați digitali"

B. Se exercită la înființarea unei societăți digitale cu răspundere limitată autoritate publică în străinătate?

Se pune întrebarea dacă un notar austriac care, din biroul său, instrumentează înființarea unei societăți digitale cu răspundere limitată cu participarea unei persoane aflate în alt stat-membru, exercită autoritate publică în afara Austriei.

În legătură cu aceasta trebuie reținut faptul că procedura înființării unei societăți digitale cu răspundere limitată cuprinde, pe lângă consilierea juridică, și constatarea depunerii semnăturii electronice de către membri fondatori și legalizarea semnăturilor acestora prin semnătura electronică a notarului. Se face trimitere și asupra faptului că procedura autentificării este formată din percepția senzorială a depunerii semnăturii (prin fondator) și confirmarea acesteia prin notar.

Aceasta înseamnă: în cazul înființării digitale a societăților cu răspundere limitată activitatea de autoritate publică se exercită acolo unde se găsește notarul.

Există indicii serioase care arată că la înființarea unei societăți digitale cu răspundere limitată nu se exercită niciun act de autoritate publică în afara teritoriului statului austriac.

Prin aceasta, înființarea unei societăți digitale cu răspundere limitată nu contrazice principiul teritorialității al dreptului internațional.

C. Poate un alt stat-membru al UE să interzică participarea la înființarea unei societăți digitale cu răspundere limitată?

S-a precizat că motive convingătoare pledează în favoarea faptului că la înființarea unei societăți digitale cu răspundere limitată nu se exercită puterea de autentificare asupra unei părți aflate în străinătate, toate actele de autoritate publică fiind dresate exclusiv în interiorul țării. Din acest motiv un stat nu poate opune admisibilitatea înființării unei societăți digitale cu răspundere limitată prin apel la principiul teritorialității.

Rezumând trebuie reținut că, după părerea profesorului, îi va fi foarte greu unui alt stat-membru să interzică participarea la înființarea digitală, la distanță, a unei societăți austriece cu răspundere limitată, a unei persoane aflate pe teritoriul său, motivându-se prin protejarea propriului notariat (mai precis: a intereselor protejate prin acesta [prin notariat, n. tr.], cum ar fi siguranța ordinii juridice și siguranța registrelor).

D. Rezultat: actul notarial electronic compatibil cu principiul teritorialității

Dacă rezumăm considerațiile prezentate atunci avem următorul rezultat:

- Înființarea digitală a unei societăți cu răspundere limitată prin participarea unor persoane aflate în interiorul țării, la distanță, este acoperită fără probleme de legislația profesională curentă și de art. 8 din Legea notariatului.

- În lumina dreptului unional este foarte discutabil ca un stat-membru să poate interzice unei persoane aflate pe teritoriul său să participe la înființarea digitală, prin intermediul unui notar austriac, a unei societăți austriece cu răspundere limitată. Deoarece înființarea unei societăți austriece cu răspundere limitată este, principial, sarcina unui notar austriac, nu se intervine asupra domeniului de activitate al unui notar străin din statul în cauză și astfel nici nu se periclitează capacitatea de funcționare a notariatului din acel stat.

Octavian Rogojanu, notar public

NOTARIATUL ÎNTRE HÂRTIE ȘI "PIXELI FĂRĂ CHIP"

Procesul de globalizare toate implicațiile lui pozitive date de oportunitățile oferite de schimburile transfrontaliere, ridică și probleme în ceea ce privește adaptarea actorilor din economie și garanțiile oferite prin utilizarea noilor tehnologii informaționale, în condițiile unei piețe unice, dereglementate și aflată într-o evoluție accelerată.

Profesiile juridice nu ar trebui să ignore evoluția acestor noi tehnologii, mai precis transformările disruptive induse de revoluția digitală aflată în plină desfășurare, fiind deja supuse presiunii globalizării în ceea ce privește accesul la exercitarea lor, indiferent de cetățenie dar și în ceea ce privește introducerea lor, discutabilă de altfel, în clasa serviciilor ce fac obiectul politicii de concurență.

Platformele digitale au o importanță crescândă pe piața economică datorită, în parte, și capacității lor de a urmări și stoca date cu caracter personal, iar provocările legate de gestionarea vieții private, de protecția datelor, de securitatea cibernetică, precum și pericolul abuzului de poziție dominantă în contextul exploziei tehnologiei informaționale sunt din ce în ce mai mari.

Țările dezvoltate dețin pionieratul în lansarea tehnologiilor informaționale și, după cum lesne se observă, acestea provin în special din spații cu sistem juridic *common law*. Decalajul dintre țările avansate din punct de vedere al digitalizării și cele mai puțin avansate riscă să se adâncească dacă nu este încurajată inovarea și se întârzie adaptarea la această realitate de neevitat.

În acest context se remarcă existența unor abordări diferite la presiunea digitalizării accelerate, unele state fiind adeptele ale unor politici prudențiale în implementarea digitalizării fără existența unui control centralizat și specializat al autorităților. Evoluția acestora urmează a fi observată în timp, cu atât mai mult după pandemia de COVID-19.

Inițiativele și oportunitățile oferite de digitalizare sunt urmărite cu interes în cele mai multe sisteme juridice ale țărilor membre ale Uniunii Europene, mai mult decât atât, treptat sunt implementate deja politici de acces virtual al justițiabililor la serviciile juridice.

La 1 martie 2017, Comisia Europeană a prezentat *Carta albă privind viitorul Europei*¹, referitoare la valorificarea oportunităților oferite de globalizare, modelarea acesteia în funcție de interesele și valorile comune. Perspectivele arătate în această Cartă cuprind transformarea majorității sectoarelor de activitate, folosirea tehnologiilor digitale și comerțul electronic. Toate acestea vor spori și mai mult oportunitățile transfrontaliere chiar și pentru întreprinderile cele mai mici. Răspunsul Europei pe plan extern se declară ca fiind cooperarea internațională menită să modeleze globalizarea, diplomația economică și instrumentele care permit asigurarea unor condiții de concurență echitabile, iar pe plan intern, consolidarea rezilienței printr-o mai bună împărțire a beneficiilor și prin promovarea competitivității pe termen lung.

Prima semnare electronică a unui act legislativ al UE² a avut loc la 25 octombrie 2017, la sediul Parlamentului European de la Strasbourg. Președintele PE, Antonio Tajani și Matti Maasilak, din partea președinției estoniene a Consiliului, au semnat electronic regulamentul revizuit privind siguranța furnizării de gaze, pregătind astfel calea pentru intrarea în vigoare a Regulamentului e-IDAS.

Prin această semnare electronică s-a dorit a se arăta că instituțiile UE cooperează pentru a da asigurarea că transformarea digitală devine realitate, demonstrând astfel angajamentul Uniunii Europene privind punerea în aplicare a Regulamentului e-IDAS, regulament ce prevede un mediu de reglementare previzibil pentru a permite interacțiuni electronice sigure și fără întreruperi între întreprinderi, cetățeni și autoritățile publice.

Portalul digital unic³, aprobat în sesiunea plenară a Parlamentului European din 13 septembrie 2018, vizează facilitarea procedurilor administrative cele mai solicitate, prin punerea lor la dispoziție online în toate statele membre.

Disponibil în toate limbile oficiale ale Uniunii Europene, acest portal unic digital face parte din portalul „Europa ta” și oferă acces la proceduri precum: obținerea certificatelor de naștere, a cardului european de asigurări de sănătate, a burselor pentru studii, înregistrarea vehiculelor, obținerea unei licențe comerciale.

Marlene Mizzi (S&D, Malta), responsabilă cu raportul în Parlament, a declarat: „Portalul va permite cetățenilor și întreprinderilor să își gestioneze mai ușor procedurile administrative online pe un portal unic digital care le va oferi acces la informații de înaltă calitate.”

Statele membre vor trebui să-și modernizeze sistemele administrative astfel încât acestea să fie disponibile integral online, în limba țării și în cel puțin o limbă suplimentară. Serviciile online trebuie să fie de înaltă calitate și să fie accesibile tuturor utilizatorilor, inclusiv celor cu dizabilități.

Acest portal se declară a fi un instrument menit să simplifice viața cetățenilor. O persoană va trebui să trimită informațiile, o singură dată, administrației publice, acestea putând fi reutilizate în alte proceduri.

În domeniul Justiției, contextul legislației comunitare UE, a Strategiilor aprobate și ale ultimelor declarații date de Comisia Europeană ne arată o dinamică a transferării pe suport digital și/sau online a tuturor activităților ce aparțin justiției în sens larg.

UE consideră că justiția (înțeleasă ca domeniul dreptului, în general, al legiferării, al gestionării contractelor, al contenciosului) făcută electronic și/sau online la nivel european este un pas la care nu se poate renunța, pentru a se putea prezenta ca o putere socio-economică continentală la înălțimea vremurilor și a lumii globalizate. Așadar, se dorește trecerea completă la utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicații cu înlocuirea totală a suportului de hârtie, inclusiv în cauze transfrontaliere, justificat și de conceptul accesului mai mare la justiție și la informații privind drepturile fundamentale și, bineînțeles, de „reducerea costurilor”.

Piața unică digitală europeană trebuie să asigure instrumente în măsură să garanteze, să convingă utilizatorii digitalului, publici sau privați, că spațiul justiției digitale este un spațiu sigur, demn de încredere. Noțiunea de „piață digitală” nu reprezintă un loc fizic, ce rezidă din natura lucrurilor, ci este o creație artificială ce poate deveni funcțională doar în măsura în care îi este garantată calitatea acesteia dar și, în special, siguranța certificată. „Piața” nu trebuie privită doar prin prisma opiniilor ori intereselor (de multe ori în contradicție cu populația) marilor companii internaționale, ci și din punctul de vedere al cetățeanului simplu care se aventurează în spațiul cibernetic. În ce măsură va putea fi convins cetățeanul simplu să negocieze cu încredere cu „pixelii fără chip” de pe ecranul unui computer fără prezența unor „apărători” calificați care să certifice autoritatea, de a da încredere actului de justiție impersonal?

Așa cum se prezintă acum, piața unică digitală arată o incertitudine a posibilității garantării corectitudinii unei justiții digitale în condițiile unei funcționări incipiente și precare a autorităților gardiene cu rol de control a

1 https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/carte_alba_privind_viitorul_europei_ro.pdf

2 <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/digital-single-market/>

3 <http://www.europarl.europa.eu/news/ro/headlines/economy/20180911STO13153/portalul-unic-digital-un-singur-loc-pentru-toate-procedurile-administrative>

integrității operatorilor acestei piețe și prin deficitul de informații imparțiale, sigure și de calitate.

Combaterea criminalității cibernetice în mediul online este declarată ca fiind prioritate, aflată în centrul Agendei Europene pentru Securitate, fără a se pune totuși accent, neglijând chiar, măsurile de combatere a infracțiunilor ce privesc urmărirea/transferul a bunurilor sau circulația persoanelor, prin utilizarea digitalului în mod anonim și distorsionat.

Progresele înregistrate în domeniul digitalului fac din ce în ce mai facilă ascunderea fondurilor în întreaga lume, prin înființarea de întreprinderi succesive, fuziuni, divizări ori tranzacții fictive, ce ascund proprietarii reali sau bunurile deținute.

Fără pârgii de garantare a siguranței pieței digitale, fraudele, criminalitatea cibernetică, va fi greu de restabilit echilibrul de către justiția contencioasă sau necontencioasă.

Se impune întărirea/crearea unui control certificat, instituționalizat, *ex ante* implementării strategiilor digitale, în vederea protejării interesului public.

În acest context, la data de 19 februarie 2020, Comisia Europeană a elaborat „Raportul Privind Implicațiile în Materie de Siguranță și Răspundere ale Inteligenței Artificiale, ale Internetului Obiectelor și ale Roboticii”⁴ pe care l-a înaintat Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social European.

Acest raport analizează cadrul legal existent la nivelul UE, caracteristicile tehnologiilor reprezentate de IA⁵, IoT⁶ și robotică, oportunitățile și siguranța oferite de acestea, dar și dispozițiile existente pentru implicarea răspunderii în prejudiciile ce se pot ivi prin folosirea noilor tehnologii.

Documentul atrage atenția că legislația Uniunii Europene privind siguranța produselor nu abordează în mod explicit riscurile tot mai mari care decurg din opacitatea spațiului digital, a anumitor produse și sisteme bazate pe IA care „ar face ca procesul decizional al sistemului să fie dificil de trasat (efectul de „cutie neagră”). Oamenii nu au neapărat nevoie să înțeleagă fiecare pas al procesului decizional, dar pe măsură ce algoritmi de IA devin mai avansați și sunt implementați în domenii critice, este esențial ca oamenii să poată înțelege cum au fost luate deciziile algoritmice ale sistemului. Acest lucru ar fi deosebit de important pentru mecanismul *ex post* de asigurare a respectării dispozițiilor, întrucât le-ar da autorităților de resort, posibilitatea de a trasa responsabilitățile aferente comportamentelor sistemelor cu IA și alegerilor făcute de acestea. Acest aspect este, de asemenea, recunoscut în Comunicarea Comisiei „Cum construim încrederea cetățenilor într-o inteligență artificială centrată pe factorul uman”⁷.

Raportul arată că „actele legislative relevante ale Uniunii pot prevedea cerințe specifice privind supravegherea umană, ca măsură de precauție aplicată, încă de la stadiul de proiectare, de-a lungul întregului ciclu de viață al produselor și sistemelor cu IA.”

Sub aspectul răspunderii, Raportul precizează că „deși Directiva privind răspunderea pentru produse oferă o definiție amplă a produselor, domeniul de aplicare al acestei definiții ar trebui clarificat pentru a reflecta mai bine complexitatea tehnologiilor emergente și a **garanta că se pot obține despăgubiri în toate cazurile de prejudicii provocate de produse cu defecte legate de software sau de alte caracteristici digitale.** Acest lucru le-ar permite operatorilor economici precum dezvoltatorii de software să evalueze mai bine dacă ar putea fi considerați producători în conformitate cu Directiva privind răspunderea pentru produse”.

Conform raportului⁸ elaborat de subgrupul privind noile tehnologii din cadrul Grupului de experți privind răspunderea și noile tehnologii, s-ar putea avea în vedere **adaptarea legislațiilor naționale în scopul de a facilita sarcina probei pentru victimele prejudiciilor provocate de IA.** De exemplu, sarcina probei ar putea fi legată de respectarea (de către operatorul relevant) a obligațiilor în materie de securitate cibernetică specifice sau a altor obligații în materie de siguranță stabilite prin lege: **dacă operatorul nu respectă aceste norme, s-ar putea aplica o modificare a sarcinii probei în ceea ce privește culpa și cauzalitatea. Se arată că, funcționarea anumitor dispozitive și servicii cu IA autonome ar putea avea un profil de risc specific în ceea ce privește răspunderea, deoarece acestea pot aduce prejudicii semnificative unor interese importante, protejate juridic, precum viața, sănătatea și proprietatea, și pot expune publicul larg la riscuri.**

Concluziile acestui Raport sunt enunțate după cum urmează:

„Apariția unor noi tehnologii digitale precum IA, internetul obiectelor și robotica ridică noi provocări în ceea ce privește siguranța produselor și răspunderea, cum ar fi conectivitatea, autonomia, dependența datelor, opacitatea, complexitatea produselor și a sistemelor, actualizările de software și complexitatea mai mare a sistemelor de management al siguranței și a lanțurilor valorice.

Legislația actuală privind siguranța produselor prezintă o serie de lacune care trebuie abordate. Este vorba în special de Directiva privind siguranța generală a produselor, de Directiva privind echipamentele tehnice, de Directiva privind echipamentele radio și de noul cadru legislativ. Eforturile viitoare de adaptare a diferitelor acte legislative din acest cadru vor avea loc într-un mod coerent și armonizat.

Noile provocări în materie de siguranță determină, de asemenea, noi provocări în ceea ce privește răspunderea. Acestea vor trebui abordate astfel încât să se asigure același nivel de protecție cu cel de care beneficiază victimele tehnologiilor tradiționale, menținându-se, în același timp, echilibrul în raport cu necesitățile inovării tehnologice. Se va instaura astfel încrederea în tehnologiile digitale emergente și se vor asigura investiții stabile.

Deși, în principiu, normele în materie de răspundere existente la nivelul Uniunii și la nivel național sunt în măsură să răspundă provocărilor legate de noile tehnologii, având în vedere dimensiunea și efectul combinat al acestor provocări ar putea fi dificil să se garanteze că victimele vor obține despăgubiri în toate cazurile în care acest lucru este justificat. Prin urmare, repartizarea costurilor în caz de prejudiciu în temeiul normelor în vigoare ar putea fi incorectă sau ineficientă. Pentru a remedia această situație și a aborda potențialele incertitudini ale cadrului existent, s-ar putea avea în vedere anumite adaptări, prin inițiative adecvate ale UE, ale Directivei privind răspunderea pentru produse și ale regimurilor naționale în materie de răspundere, pe baza unei abordări specifice bazate pe riscuri, adică o abordare care să țină seama de faptul că diferitele aplicații cu IA prezintă riscuri diferite.”

Organizația profesională a notarilor publici olandezi, KNB, anunța în data de 10.06.2020 că, referitor la Raportul prezentat mai sus și a consultărilor începute de Comisia Europeană, **CNUE dorește să includă unele cerințe în noua legislație europeană privind inteligența artificială, pentru garantarea siguranței și răspunderii.**

La data de 9 iunie 2020, Consiliul Uniunii Europene pune la dispoziția delegațiilor, **Concluziile Consiliului privind conturarea viitorului digital al Europei**, document care, prin cele 68 de puncte enunțate, recunoaște importanța tehnologiilor digitale în transformarea economiei și societății europene din punct de vedere climatic până în 2050, astfel cum prevede Pactul Verde European, de a promova educația și noile competențe digitale, salutând recentul pachet digital al Comisiei Europene.

Totodată se exprimă acordul pentru a valorifica cu succes oportunitățile și a aborda provocările cu care se confruntă sectorul digital și invită Comisia, statele membre, sectorul privat, societatea civilă și comunitatea științifică să sprijine și să se implice în aceste eforturi, contribuind în mod activ la succesul pachetului digital anunțat în 19 februarie 2020.

Membrii Consiliului și-au dat acordul cu privire la faptul că accelerarea transformării digitale va fi o componentă esențială a răspunsului UE la criza economică generată de pandemia de COVID-19, așa cum se subliniază în declarația comună a membrilor Consiliului din 26 martie.

Documentul parcurge următoarele concepte: -Datele și cloud-ul;-Inteligența artificială;-Tehnologiile generice și lanțurile valorice digitale; -Securitatea cibernetică;-Tehnologia 5G/6G și conectivitatea;-Durabilitatea mediului;-E-sănătate;-Actul legislativ privind serviciile digitale; -Politica în domeniul mass-media;-Identificarea electronică și serviciile de încredere, administrațiile publice, standardele și tehnologia blockchain; -Competențele și educația;-Dimensiunea internațională;-Impozitarea digitalului.

Concluziile Consiliului, deși reprezintă o declarație privind asumarea politicilor în domeniul digitalului, reprezintă un reper de analizat, de luat în calcul, după liniile trasate Comisiei Europene și statelor membre în cuprinsul său.

4 <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4ce205b8-53d2-11ea-aece-01aa75ed71a1/language-ro/format-PDF/source-119051888>

5 Definiția dată inteligenței artificiale de Grupul de experți la nivel înalt privind inteligența artificială (AI HLEG) este disponibilă la adresa <https://ec.europa.eu/futurium/en/ai-alliance-consultation/guidelines>.

6 Definiția dată internetului obiectelor în Recomandarea ITU-T Y.2060 este disponibilă la adresa <https://www.itu.int/ITU-T/recommendations/rec.aspx?rec=y.2060>.

7 <https://ec.europa.eu/futurium/en/ai-alliance-consultation/guidelines#Top>

8 Raport privind răspunderea legată de inteligența artificială și de alte tehnologii emergente, https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=63199

Astfel, în ce privește **securitatea cibernetică**, recunoaște că, o conectivitate sporită în paralel cu consolidarea serviciilor digitale poate duce la expunerea cetățenilor, întreprinderilor și a administrației publice și la infracționalități cibernetice, care sunt din ce în ce mai numeroase și mai sofisticate. În acest sens, salutăm planurile Comisiei de a asigura norme coerente inclusiv prin revizuirea Directivei privind securitatea rețelelor și a sistemelor informatice (Directiva NIS) și „*ia act de intenția Comisiei de a institui o unitate comună a UE pentru securitate cibernetică*”.

Consiliul „*subliniază necesitatea unor norme clare și armonizate bazate pe dovezi cu privire la responsabilitățile și răspunderea pentru serviciile digitale, care să le garanteze intermediarilor de servicii de internet un nivel adecvat de securitate juridică*”.

În ceea ce privește **Identificarea electronică și serviciile de încredere, administrațiile publice, standardele și tehnologia blockchain**, Consiliul **“INVITĂ Comisia să revizuiască legislația existentă, printre altele pentru a crea un cadru fiabil, comun, interoperabil și neutru din punct de vedere tehnologic pentru identitatea digitală, care să protejeze avantajul competitiv al întreprinderilor europene și să apere valorile comune ale UE și drepturile fundamentale, cum ar fi protecția datelor cu caracter personal și a vieții private. În acest context, INVITĂ Comisia să aibă în vedere propuneri privind dezvoltarea în continuare a cadrului actual pentru identificarea și autentificarea transfrontalieră pe baza Regulamentului e-IDAS în direcția unui cadru pentru la o identitate digitală europeană, care să stimuleze statele membre să pună la dispoziție identități digitale, sigure, interoperabile și utilizabile la scară largă pentru toți europenii, în vederea realizării de tranzacții online sigure la nivel public și privat.”**

„*INVITĂ Comisia să propună o politică a UE consolidată în domeniul guvernării digitale, având în vedere incluziunea digitală a tuturor cetățenilor și actorilor privați, cu scopul de a asigura coordonarea și sprijinul pentru transformarea digitală a administrațiilor publice în toate statele membre ale UE, inclusiv interoperabilitatea și standarde comune pentru fluxuri și servicii de date securizate și fără frontiere în sectorul public. RECUNOAȘTE că administrațiile publice au responsabilitatea suplimentară de a se asigura că cetățenii sunt tratați în mod egal și că au aceleași drepturi de acces la guvernarea digitală.*

RECUNOAȘTE că digitalizarea sistemelor de justiție ale statelor membre are potențialul de a facilita și de a îmbunătăți accesul la justiție în întreaga UE. INVITĂ Comisia să faciliteze schimburile transfrontaliere digitale între statele membre, atât în materie penală, cât și în materie civilă, și să asigure sustenabilitatea și dezvoltarea continuă a soluțiilor tehnice care au fost concepute pentru schimburile transfrontaliere.”

În raport de actele normative naționale, de cele emise de Uniunea Europeană, de Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020, procesul de digitalizare a justiției, demarat deja de Ministerul Justiției, ar trebui să se impună opțiuni care să garanteze respectarea valorilor de interes public.

În acest context se conturează necesitatea elaborării unei **strategii coerente la nivelul notariatului Român**, pentru stabilirea unui calendar concret și resursele necesare implementării noilor tehnologii informaționale, a modalităților de identificare a celor mai bune soluții profesionale, fără a scăpa din vedere principiile fundamentale de funcționare ale notariatului, care să protejeze utilizatorii, pentru a preveni alegerile oportuniste, inacceptabile, cu implicarea răspunderii în cazul fraudelor sau disfuncțiilor prejudiciabile născute prin folosirea acestor tehnologii. Ca parte a acestei Strategii trebuie să fie și sistemul notarial de asigurare a răspunderii civile, în procesul de garantare a securității, a fiabilității, a calității produselor și serviciilor digitale.

Cu precădere, profesia notarială, a cărui atribut special este acela de a garanta siguranța circuitului civil, ca și partener al statului ce se bucură de aprecierea seriozității și credibilității sale, trebuie să depună diligențe ca, în procesul digitalizării să nu permită a se aduce atingere siguranței circuitului civil. Până la urmă siguranța, securitatea garantată de notar, este un bun valoros, inclusiv din punct de vedere economic, datorită costurilor judiciare scăzute, suportate de cetățean prin accesul la justiția neconflictuală.

Digitalizarea justiției, așa cum este ea definită în strategiile politice, este necesar să aducă plusvaloare, motiv pentru care problema gestionării și disponibilității datelor presupune imparțialitatea sistemului.

La nivelul UINL s-a constituit un grup de lucru pe această temă, care analizează din toate perspectivele impactul digitalizării activității notariatului de tip latin. În acest sens, Președintele UINL arată: *“Necesitatea izolării și respectarea normelor sanitare privind „distanțarea socială” (OMS) încurajează anumite notariate să încerce să răspundă nevoilor de la distanță, prin utilizarea „videoconferințelor” prin intermediul platformelor de acces liber și public care nu oferă securitatea juridică pe care notariatul trebuie să o garanteze. O platformă care nu garantează o comunicare securizată între notar și solicitant poate genera antecedente devalorizante pentru viitor, ceea ce va afecta securitatea juridică pe care noi trebuie să o stabilim. Nu îmi ascund îngrijorarea în această privință.*

Trebuie să învățăm o lecție din fiecare experiență. COVID-19 ne arată că notariatele, din țările care nu dispun de infrastructura tehnologică necesară pentru furnizarea serviciilor sale, trebuie să facă tot posibilul pentru a porni pe această cale, respectând principiile și fundamentele notariatului de tip latin.

Ceea ce mă îngrijorează mai presus de orice, este să îi avertizăm asupra utilizării platformelor nesecurizate pentru a atribui încrederea publică în timpul

unei videoconferințe care se desfășoară prin mijloace tehnice nesigure și ușor vulnerabile.

Orice mijloc tehnologic utilizat de notariat drept instrument în exercitarea funcțiilor sale trebuie să permită notarului să îndeplinească sarcinile sale de garantare a controlului capacității/ discernământului utilizatorilor săi, secretul profesional și protecția datelor utilizatorilor. În consecință, aceste platforme trebuie să fie dezvoltate, validate și controlate de Notariate însele.

Drept exemple de funcționare prospectivă bazată pe numeroși ani de studii și investiții economice, putem cita (cu titlu de exemplu enunțativ) Spania (Consiliul General al Notariatului a creat Agenția Notarială de Certificare precum și platforma tehnologică –ANCERT- și Sistemul său Integrat de Gestionare a Notariatului –SIGNO-); Italia (Consiliul Național al Notariatului și Casa Națională a Notariatului au creat „Notartel”, care unește toți notarii italieni printr-o platformă web dedicată, Rețeaua Unitară a Notariatului –RUN-); Germania (Consiliul Federal al Notariatului German a creat „Notarnet GmbH”, o societate gestionată de însuși Consiliul Federal) și Franța (Consiliul Superior al Notariatului a creat „MICEN”, lucrează, de asemenea, și cu platforma „Planete” și aplicația „Tele@actes”).

(...) Rezumând, noile tehnologii drept instrumente ale practicii notariale trebuie să fie un instrument pentru garantarea concretizării în document a valorilor practicii notariale în calitate de sistem al justiției preventive (calificarea capacității, identificării, legitimității, legalității, aportului unui consimțământ clar fără erori deosebite, printre altele) și trebuie să servească fără să denatureze esența funcției notariale.

Noile tehnologii nu sunt decât un instrument în serviciul funcției noastre.

Implementarea acestora în cadrul notariatului va necesita integrarea tehnologiilor necesare și reformelor legislative în consecință. Aceste măsuri trebuie întotdeauna să respecte validitatea principiilor și fundamentelor notariatului de tip latin.”

De remarcat poziția președintelui organizației profesionale notariale din Franța, Consiliul Superior al Notariatului, domnul Jean-François Humbert, care, într-un interviu acordat ziarului parizian *“Le Journal du dimanche”*, la întrebarea jurnalistului dacă **notariatul este una din profesiile care nu pot fi niciodată digitalizate complet**, acesta răspunde:

„Din fericire! Am experimentat uneori conferințe web în timpul cărora am vorbit cu 1.000 de persoane fără să le văd, fără să primesc nici cel mai mic semn de aprobare sau refuz, nu este aceeași calitate a schimbului. Subiectele delicate sau negocierile complicate nu pot fi tratate fără o legătură fizică. Tot ceea ce ține de activitatea umană nu poate fi dematerializat complet.”

..... omul nu este nici un algoritm și nici o ecuație. Schimbul este de neînlocuit, iar digitalul va rămâne ceea ce trebuie să fie, asistență, ajutor, care nu poate înlocui realitatea pe teren.”

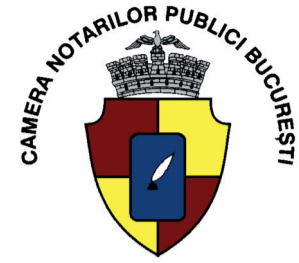
Interviul a fost acordat în contextul urgenței sanitare declarate în Franța pentru epidemia COVID 19 care a dus la adoptarea de către executivul francez a unor măsuri temporare privind telemunca, incluzând și încheierea unor acte autentice de la distanță, utilizând semnătura electronică și sistemul de videoconferință.

Președintele Uniunii Naționale a Notarilor Publici din Români, domnul Dumitru-Viorel Mănescu, în editorialul publicat în Buletinul Notarilor Publici nr.1/2020 – *“Cu responsabilitate spre viitor”* expune preocupările și pregătirile notariatului român pentru adaptarea la **“noua arhitectură a dreptului digital”** – derivată din transferul pe suport digital on-line a majorității activităților din sfera justiției, de la cele legislative și judiciare la cele de negociere și contractuale, în concordanță cu implementarea Programului Comisiei Europene pentru Europă digitală. Domnul Președinte Dumitru-Viorel Mănescu arată că actualul autentic electronic la distanță, videoconferința în practica notarială, dematerializarea documentelor amplifică necesitatea instituirii de garanții specifice și adaptate noilor condiții, în vederea asigurării transparenței, legalității, încrederii și certitudinii. Aceasta nevoie sporită de securitate a raporturilor juridice întărește rolul notarului public și oferă noi oportunități de dezvoltare a profesiei. Domnul Președinte își arată convingerea că abordând activ și intuitiv provocările viitorului digitalizat notarii români vor rămâne actori – cheie în garantarea siguranței circuitului civil.

Așadar, notarii publici nu pot fi asimilați utilizatorilor rețelelor, ci ar trebui să fie gardienii neutralității spațiului digital. Scopul principal al profesiei rezidă în eficiența procedurilor de autentificare/legalizare/certificare, aducând plusvaloare economică și juridică față de cei care sunt utilizatori direcți și indirecti. Costul intervenției notarului este evident mai mic față de costurile pe care, ulterior, le-ar avea utilizatorul ori autoritățile statului pentru redarea certitudinii publice. Am convingerea că notariatul român analizează sub toate aspectele necesitatea de a fi în pas cu oportunitățile oferite, anterior implementării, la orice nivel, al noilor tehnologii informaționale, astfel încât să ofere aceleași garanții pe care le oferă astăzi actele și procedurile în format clasic, pe hârtie.

Singura certitudine la momentul actual este pătrunderea pe un *“tărâm necunoscut”*, prin intermediul unei *“cutii negre”* generatoare de *“pixeli fără chip”*, o schimbare epocală ce antrenează dinamici imprevizibile în modul de manifestare al beneficiarilor actului notarial, al evoluției cadrului de reglementare a activității notariale și al întregii profesii, în ansamblul său.

Sorin Marina, notar public

FORMATOR LA

INSTITUTUL NOTARIAL ROMÂN

ÎN VREMEA COVIDULUI

Profesia noastră, ca de altfel întreaga societate, a parcurs și parcurge o perioadă ieșită din comun, stranie și de neconceput pentru mulți dintre noi.

Efectele produse de pandemie au produs și vor produce efecte greu de cuantificat și anticipat, unele dintre ele chiar ireversibile. O decizie, fie ea acțiune sau inacțiune, luată sub imperiul pandemiei poate avea efecte de neînțeles și impredictibile pentru viitor. Într-o astfel de criză, însăși ideea de planificare, de organizare este discutabilă: este dificil de cuantificat ce înseamnă, în prezent, noțiunea de termen scurt, mediu sau lung. Anumite etape din evoluția societății, gândite a avea loc într-o anumită perioadă de timp, s-au realizat practic "peste noapte", cu un impact deloc de neglijat. Însăși ideea de evoluție a societății, din anumite perspective, s-a radicalizat sau s-a reformat integral.

Începând cu data de 15 martie 2020, la nivelul Institutului Notarial Român s-a pus problema continuității activității din perspectiva formării profesionale a notarilor publici. După destul de multe discuții și analize, s-a luat decizia începerii cursurilor în mediul on-line, prin intermediul unei platforme specializate. S-a stabilit ca data de 29 aprilie 2020 să fie data de începere a acestor cursuri în mediul on-line și s-a luat decizia ca primii formatori să fie subsemnatul, Boroș Silviu Cătălin, în calitate de notar public, și domnul Bodu Sebastian.

Deși am fost onorat de această propunere, trebuie să recunosc faptul că am acumulat suficient trac. În primul rând, era o noutate pentru mine și, nefiind destul de familiarizat cu mediul virtual, nu știam în ce măsură mă voi descurca în fața provo-

cărilor oferite de respectivul eveniment. De asemenea, nu știam nici care va fi reacția colegilor notari publici participanți la simpozion, dacă vor aprecia sau nu formatul inedit impus de situația specială existentă la momentul respectiv.

Numărul notarilor publici participanți la simpozion a depășit cu mult până și cele mai optimiste așteptări, fara a fi un impediment pentru derularea simpozionului, platforma aleasă pentru susținerea acestuia făcând față cu brio acestei încercări.

Notarii publici participanți la simpozion au dat dovadă de colegialitate și de o atitudine admirabilă. Numărul de întrebări trimise, peste osutăcincizeci, atât cu ocazia înregistrării prealabile, dar și în timp real, pe parcursul simpozionului, a arătat că notarii publici participanți au dorit să se implice și chiar s-au implicat în desfășurarea acestuia. Cu alte cuvinte, interacțiunea, fie ea și numai virtuală, a existat și a fost la un nivel mult peste așteptările subsemnatului.

Întrebările trimise de notarii publici participanți au vizat diverse aspecte practice ale activității notariale și au atins probleme delicate și susceptibile de interpretare, atât în privința actelor notariale, cât și în privința procedurilor notariale. Unele întrebări au vizat incidentele procedurale ce pot să apară cu ocazia dezbaterii succesiunii, respectiv suspendarea procedurii, conexarea și disjungerea dosarelor succesoriale. Alte întrebări au privit instanța clauzelor considerate nescrise, cu accent pe natura juridică a acestora. Nu lipsite de interes au fost și întrebările privitoare la plata și încasarea prețului, respectiv în ce condiții se poate face plata sau se poate încasa plata de către alte persoane decât cumpărătorul, respectiv vânzătorul. De asemenea, au fost întrebări care s-au axat pe cazuri

particulare de nulitate și desființarea unui contract prin voința părților.

Întrebările au vizat, în cele mai multe situații, spețe concrete care mi-au întărit convingerea potrivit căreia profesia noastră are o complexă activitate juridică, comparabilă cu celelalte profesii juridice. Nu de puține ori, actele și procedurile notariale sunt de o complexitate și dinamică surprinzătoare, cum este, de altfel, întreaga societate.

Trecând peste traciul și tensiunea acumulate până în ziua simpozionului, recunosc că experiența acumulată cu această ocazie, chiar dacă într-o situație de excepție, a fost o experiență deosebită și utilă pentru mine. Am apreciat încrederea care mi s-a acordat din partea tuturor celor implicați, inclusiv a colegilor notari publici participanți și am încercat, în măsura posibilităților, să nu dezamăgesc și să mă apropiu de exigențele cerute de un astfel de simpozion profesional.

Consider primul simpozion on-line organizat de Institutul Notarial Român ca fiind o reușită, dar cred că socializarea în mediul on-line nu poate fi asimilată cu socializarea clasică, tradițională, așa cum suntem obișnuiți cei mai mulți dintre noi. De aceea, nu putem pune semnul egalității între cele două forme de socializare. Amândouă își pot avea locul lor firesc, însă fără să se suprapună sau să se excludă una pe cealaltă.

Îmi place să cred și sper că evenimentele din ultimele luni nu și-au lăsat și nici nu își vor lăsa amprenta asupra sănătății familiilor noastre sau asupra profesiei de notar public și că, în curând, vom discuta despre aceste lucruri la timpul trecut.

Boroș Silviu Cătălin, notar public

CULEGERE DE PRACTICĂ NOTARIALĂ volumul VII

În plină pandemie am primit la birou volumul VII al Culegerii de practică notarială. Sunt cunoscute determinarea și entuziasmul Direcției Juridice, de Legislație și Studii Notariale din cadrul U.N.N.P.R. prin materialele pe care le editează și ritmul apariției acestora. Volumul VII a venit la momentul potrivit căci a marcat și aniversarea a 25 de ani de notariat public și a făcut și proba forței unei profesii, care, în pofida izolării generale cauzate de noul coronavirus, a preferat să meargă mai departe și să continue șirul aparițiilor editoriale.

Începută în anul 2013 și ajunsă la volumul VII, lucrarea Culegere de Practică Notarială cuprinde soluții la probleme juridice uneori destul de dificile din activitatea notarială, spețele comentate fiind de un real folos pentru profesioniștii din domeniul dreptului notarial și nu numai. E posibil uneori să avem alte argumente și păreri decât cele exprimate în lucrare, dar reținem din prefața lucrării semnate de doamna Doina Rotaru, prim-vicepreședinte al UNNPR, că, chiar dacă unele soluții preconizate nu sunt și cele definitive, chiar dacă argumentele și raționamentele suferă alteori modificări radicale, rămâne convingerea că "întotdeauna va triumfa soluția mai adecvată, mai nuanțată sau întemeiată pe argumente imbatabile, chiar neavute în vedere la început."

Dacă răsfoiești volumul VII cu spețele anului 2019, ai imaginea problematicii diverse și din ce în ce mai complexe a activității noastre și surpriza plăcută a abordării unor situații de actualitate. Redăm în continuare câteva exemple. *Pot soții să încheie un act de partaj prin care să partajeze bunul comun grevat de un sechestrul penal?* Nu, pentru că, potrivit art. 249 alin 1 și 2 din codul de procedura penală, sechestrul penal este o măsură de indisponibilizare a bunului și indisponibilizarea presupune o suspendare temporară a exercițiului dreptului de dispoziție asupra bunului. *Este necesară respectarea dreptului de preempțiune prevăzut de Legea nr. 422/2001 la*

vânzarea prin licitație publică în cadrul procedurii de insolvență a unui imobil monument istoric? Da, dar dreptul de preempțiune se exercită conform art. 1738 din codul civil, cu respectarea regulilor de procedura civilă (art. 846 alin 1 și 2) care dispun că la preț egal va fi preferat cel care are drept de preempțiune, preempților urmând deci să le fie comunicată publicația de vânzare pentru a-și putea exercita opțiunea în cadrul termenelor prevăzute în art. 4 alin 6-8 din Legea nr. 422/2001. *Are dreptul un furnizor de energie electrică să obțină de la notar informații despre moștenitorii debitorului sau decedat în condițiile respectării Regulamentului cu privire la protecția datelor cu caracter personal nr. 2016/679 (RGPD)?* Da, pentru că în temeiul contractului încheiat cu debitorul său, furnizorul de utilități prelucrează în mod legal datele cu caracter personal iar notarul public, conform art. 138 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 36/1995, are obligația de a furniza informații oricărei persoane care justifică un interes legitim (în cazul furnizorului de utilități, acela de a asigura executarea obligațiilor din contractul încheiat cu debitorul decedat între timp). *Cele 9 spețe din capitolul dedicat actelor și procedurilor cu element de extraneitate merită fiecare un studiu atent și aplicat pentru că determinarea legii aplicabile fiecărei situații poate fi deseori o enigmă destul de dificil de dezlegat în hățușul reglementărilor interne și internaționale.*

Concluziile le veți trage fiecare după ce veți citi lucrarea. Dincolo de informațiile utile și raționamentele juridice interesante ale fiecărei probleme analizate, eu am înțeles și că, dacă punem o întrebare, împreună, putem găsi răspunsuri și soluții! Ceea ce poate fi o cheie pentru forța și competitivitatea profesiei noastre.

Monica Pop, notar public

STATUL ÎȘI DOREȘTE EFICIENȚĂ;
NU AR TREBUI SĂ NE OFERE
ȘI INSTRUMENTELE NECESARE?

În procedura autentificării și, în mod special în cea a actelor juridice constitutive sau translativ de drepturi reale imobiliare, notarul public are un rol activ; acesta nu poate și nu trebuie să se limiteze doar la verificarea actelor prezentate de părți ci, dacă acestea nu sunt suficiente, poate obține singur documente și informații necesare procedurii.

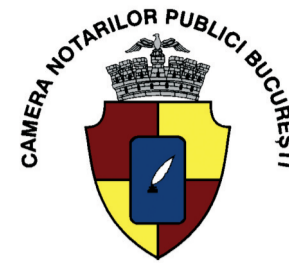
CÂTEVA

ARGUMENTE
PENTRU
MODIFICAREA
CODULUI DE
PROCEDURĂ FISCALĂ

MANAGEMENTUL BIROULUI NOTARIAL

trebuie să fie "liber". Din păcate, textul nu este corelat cu cel ce reglementează procedura fiscală, art. 159 din Codul de procedură fiscală îngrădind într-o anumită măsură "libertatea" notarului consacrată prin textul din Legea 36/1995, impunând ca acțiunea acestuia (a notarului public) să fie ghidată de "delegarea contribuabilului". " (1) Certificatul de atestare fiscală se emite de organul fiscal local, la solicitarea contribuabilului/plătitorului. Certificatul se emite și la solicitarea autorităților publice în cazurile și în condițiile prevăzute de reglementările legale în vigoare, precum și la solicitarea notarului public, conform delegării date de către contribuabil." (art. 159).

În aceste condiții, relația dintre notarul public și organul fiscal se derulează după principiul "fiecare face ce spune legea lui" deși aceasta ar trebui să fie una conjugată spre satisfacerea interesului beneficiarului final care, în ambele cazuri, este contribuabilul.

În contextul sanitar actual, în care contribuabilul nu ar fi trebuit să se deplaseze la organul fiscal local, el a fost totuși chemat la notariat pentru a "da delegare" notarului public pentru a obține certificatul de atestare fiscală necesar unui act sau procedură notarială.

S-a ajuns și la situații absurde în care angajați ai direcțiilor de impozite și taxe locale au solicitat ca "notarul să trimită o poză cu el, cu buletinul în mână" sau să ceară o anumită formă a delegării contribuabilului sau un "specimen de semnătură" al notarului. În plus, deși, teoretic există suficiente norme ce reglementează modalitatea de emiteră a certificatelor de atestare fiscală,

Cred că, în materie fiscală, lucrurile ar trebui să fie la fel de simple ca în relația cu ANCPI-ul care ne permite obținerea extraselor de carte funciară pentru autentificare, cel puțin pentru următoarele argumente:

- Solicitarea de eliberare a certificatului de atestare fiscală vine din partea biroului notarial și se emite acestuia. Riscul de a se emite certificate de atestare fiscală unei persoane care le-ar putea folosi într-un mod care să prejudicieze contribuabilul, în mod real, nu există!

- Extrasul de carte funciară pentru autentificare care blochează cartea funciară a proprietății (produce așadar efecte mult mai importante decât certificatul fiscal) se eliberează pe baza cererii și prin asumarea răspunderii notarului public fără ca acesta să fie nevoit să facă dovada vreunei delegări din partea proprietarului; acest lucru ar trebui să fie valabil și pentru obținerea certificatului de atestare

fiscală, atâta vreme cât notarul își asumă responsabilitatea cu privire la acesta;

- Obținerea de către notarul public a unui certificat de atestare fiscală nu poate afecta în niciun fel drepturile contribuabilului având în vedere că acesta nu are niciun alt rol decât strict cel al asigurării dovezii că proprietarul este înregistrat fiscal pentru bunul/bunurile sale și are plătite debitele fiscale conform dispozițiilor din Codul de procedură fiscală.

În această perioadă a existat o tentativă laudabilă în acest sens, prin lansarea platformei <https://edirect.e-guvernare.ro/SitePages/landingpage.aspx>.

Din păcate, foarte puține primării au fost înrolate și, chiar și în cazul acestora, una dintre cerințe a fost aceea de a atașa delegarea notarului din partea contribuabilului.

În aceste condiții, cred că se impune modificarea Codului de procedură fiscală în sensul că:

- Certificatul de atestare fiscală să poată fi solicitat și obținut și de către notarul public fără a fi necesară vreo delegare din partea contribuabilului;

- În aplicarea legii, prin norme, să fie stabilit un formular de cerere pe care notarul public să îl poată depune la orice direcție de impozite și taxe locale (evitând astfel practici de tipul celor enunțate mai sus) și un formular de certificat de atestare fiscală care să fie emis de direcțiile de impozite și taxe locale, indiferent de primăria în cadrul căreia activează.

Întreaga procedură ar trebui făcută online nu doar în vreme de pandemie, economisind astfel timp atât pentru notar și beneficiar cât și pentru autoritatea administrativă locală, evitându-se cozile și aglomerația. Semnătura calificată, pe care toți notarii publici o au, oferă garanțiile necesare autorității publice locale și vine să răspundă cerințelor guvernamentale actuale de digitalizare a sistemului public.

O astfel de modificare ar permite notarului public nu doar un rol mai activ în activitatea de autentificare în beneficiul clienților săi dar ar asigura și o creștere substanțială a securității circuitului civil prin evitarea oricăror riscuri de autentificare în baza unor certificate de atestare fiscală false. Căci, să nu uităm, sancțiunea pentru încălcarea dispozițiilor din Codul de procedură fiscală este una extrem de severă "actele prin care se înstrăinează clădiri, terenuri, respectiv mijloace de transport, cu încălcarea prevederilor alin. (5), (fiind) nule de drept" (art. 159 alin. 6 Cod de procedură fiscală).

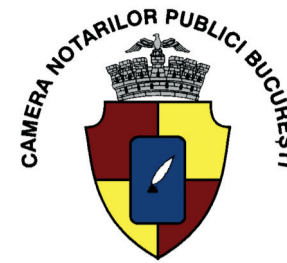
Mihaela Durnescu, notar public

Aceste informații sunt obținute în scopul îndeplinirii unor obligații legale căci, potrivit legii, notarul public trebuie "să deslușească raporturile juridice dintre părți cu privire la actul pe care vor să îl încheie, să verifice dacă scopul pe care îl urmăresc este în conformitate cu legea și să le dea îndrumările necesare asupra efectelor lui juridice" (art. 80 alin. 1 din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și activității notariale).

Pentru aceasta însă, legiuitorul trebuie să ofere notarului public și instrumentele necesare, motiv pentru care, prin chiar același articol, a stipulat că "În vederea îndeplinirii obligațiilor ce îi revin (...), notarul public va avea acces liber la birourile de publicitate imobiliară, precum și la alte instituții în vederea obținerii actelor și informațiilor necesare îndeplinirii procedurilor notariale, va putea solicita și obține de la organul fiscal competent al autorității administrației publice locale certificatul fiscal emis pe suport hârtie sau în format electronic".

Așa cum rezultă din textul invocat, legiuitorul a considerat că accesul notarului public, în scopul îndeplinirii obligațiilor ce îi revin, la instituțiile ce-i pot pune la dispoziție actele și informațiile necesare,

POVEȘTEA UNOR MARI ACTE FILANTROPICE ȘI PROCESELE DIN JURUL LOR

Uitat sau necunoscut în România? Astfel ar putea începe o biografie a lui Evloghie Gheorghiev, reprezentantul de seamă al celei mai influente familii de negustori bulgari stabilită la noi, la moartea căruia presa vremii anticipa că se va naște un nou proces intentat statului român, „un fel de ediția a doua a moștenirii Zappa”.

Din viața lui Evloghie Gheorghiev

Povestea lui Evloghie începe să se scrie în 1819, când s-a născut la Karlovo, Bulgaria. Era fiul lui Georgi Nedev și al Evdokiei Pulieva, fiica lui Todor Puliev, unul dintre primii comercianți bulgari interesați de porturile Brăila și Galați și cel dintâi bulgar care a înființat o companie în România. La scurt timp după terminarea gimnaziului, Evloghie părăsește Bulgaria „ca mulți alți compatrioți ai săi, de teama sălbăticilor turcești”.

După ce la Brăila este hamal, zarzavagiu și băiat de prăvălie, pleacă la București și intră ca băiat în prăvălia unui cârciumar unde îl va cunoaște pe mitropolitul bulgar Panaret, refugiat și el³. Devine omul de încredere al mitropolitului și „printr-o muncă stăruitoare, ajutat și de noroc”⁴, strânge banii⁵ care îi vor permite în anul 1839 să se asocieze cu unchiul său Hristo, Nikola și Ivan Todorov Puliev care dețineau o companie comercială de orez. Împreună, vor înființa Casa Comercială „Gheorghiev-Puliev”. Cu baze de import și export de mărfuri în mai multe porturi europene, Casa Comercială „Gheorghiev-Puliev” devine una din cele mai mari din acea perioadă.

Tranzacțiile comerciale de import-export se încadrau în ansamblul economic al zonei. Casa avea reprezentanți care se ocupau cu achiziționarea produselor, închiriau șlepurii cu care mărfurile erau transportate la Galați. De aici, marfa lua drumul pieței externe, exportându-se mai ales cereale către Europa Occidentală sau Rusia și importându-se cafea, rom, zahăr, lumânări și produse textile din Franța, produse industriale, fierărie, din Anglia, caviar și pește de la Odessa. Deși Hristo T. Puliev a fost ucis de turci în vara anului 1850, Compania a prosperat mai ales cu sprijinul companiei grecești Theologo din Manchester.

În 1852, frații Gheorghiev aveau deja un capital de 613.000 groși din totalul de 1.355.000 deținut de companie. În doar 13 ani, capitalul lui Evloghie a crescut de 22 de ori. În timpul Războiului Crimeii (1853-1856), ajutați de prințul Gorchakov, afacerile lor vor prospera reușind să acumuleze resurse financiare semnificative. Pentru Gheorghievi, anii 1852-1857 s-au dovedit a fi *fermecători*, așa cum a notat Hristo în caietele sale. După război s-a impus o nouă orientare a afacerilor, în contrast cu Nikola T. Puliev, care a continuat să tranzacționeze în același mod, preferând să rămână în birourile companiei fapt ce a provocat furia nepoților și eliminarea din afaceri.

Ulterior, cei doi frați vor înființa Casa Comercială „Frații Evloghie și Hristo Gheorghiev”. Frații Geshov, comercianți și bancheri, cu birouri la Viena încă din 1840 și la Manchester din 1865, sunt principalii contractanți. Pe lângă comerț și comisioane, sunt angajați în activități bancare. Ivan Geshov s-a și căsătorit cu Maria Pulieva, nepoata fraților Gheorghiev.

Flerul în afaceri și munca asiduă aduce familiei Gheorghiev o avere considerabilă. După 1860, cei doi frați reușesc să strângă bani nu numai din operațiunile

de import-export, ci și din arendă. Devin proprietari de moșii și imobile în orașele românești unde își desfășurau activitatea.

Cu moștenirea primită la moartea unchiului Hristo, frații fondează în 1863 „Casa Bancară Hristo și Evloghi Gheorghiev”. Devin acționari la societăți și bănci românești ca „Bragadiru”, „Banca Olănescu”, „Banca Românească”, prima societate de asigurare românească, „DACIA”. În 1872, 90% din veniturile lor proveneau din operațiuni bancare.

Atmosfera politică din Valahia era de așa natură încât permitea atât desfășurarea activității economice și agonisirea de averi, cât și politice și de propagandă pentru apărarea drepturilor bulgarilor din Imperiul Otoman. Cei doi frați s-au implicat activ în viața comunității bulgare din România ghidați de convingerea că având asistența Rusiei se putea realiza eliberarea națională.

Moartea neașteptată în 1872 a lui Hristo îl determină pe Evloghie să revină la București. Se stabilește în imobilul din strada Moșilor nr. 80, denumit și „Hanul polonez”, alături de mătușa sa, Ecaterina. La fel ca fratele său, el nu s-a căsătorit.

Este anul în care firma își schimbă obiectul tranzacțiilor, capitalul bănesc luând locul produselor, și devine „Casa de Bancă Evloghie Gheorghiev”. Evloghie urcă pe scara profesională în așa fel încât ajunge bancherul personal al prințului George Bibescu. Este, de asemenea, unul din fondatorii Bursei, azi Bursa de Valori din București.

Singur în viața personală, toate eforturile lui Evloghie se cantonează pe munca sa. Cu sprijinul avocatului său, Alexandru Vericeanu, monitorizează bursa, împrumută și cumpără acțiuni. Știa română, franceză, germană, greacă și citea periodic presa europeană urmărind îndeaproape situația politică din Bulgaria. Ivan Evstratiev Geshov⁶ scria în memoriile sale că „nicio întreprindere serioasă care vizează îmbunătățirea Bulgariei nu trece fără Evloghie”.

După obținerea independenței Bulgariei, a încercat să devină unul dintre artizanii Bulgariei moderne și să ia parte activ la viața politică. Din 1879 a devenit agent diplomatic bulgar în România iar în 1880 a fost ales parlamentar în Ruse, dar candidatura i-a fost retrasă după ce a fost acuzat că nu este cetățean bulgar.

Opera filantropică

Banii strânși le permite fraților Gheorghiev să finanțeze atât mișcarea revoluționară bulgară, cât și să desfășoare o activitate de binefacere de anvergură. Datorită lor a fost posibilă înființarea în 1869, la Brăila, a Societății Literare Bulgare, construirea de școli și biserici în Bulgaria. De ajutorul material al familiei Gheorghiev vor beneficia mai mulți tineri bulgari trimiși să învețe în mari orașe europene.

După moartea fratelui său, Evloghie va continua activitatea filantropică. În anul 1891, sprijină înființarea Fundației Universitare „Carol I”, donând aceeași sumă de bani ca regele Carol I - 200.000 lei⁷, sumă pe care o oferă și pentru construirea Ateneului Român. În timpul Războiului de Independență a României dăruiește o căruță sanitară, instrumentar chirurgical și cai armatei române. În anul 1883, Evloghie Gheorghiev oferea casele sale din strada Cuza Vodă din Galați, Spitalului Elisabeta – Doamna Caritatea Gălățeană.

„Numai speranța mea că voi putea participa la prosperitate și măreția patriei mele mă face să mor liniștit!”
Evloghie Gheorghiev

Contribuie cu suma de 6.000 de franci pentru tipărirea la Viena a dicționarului lui Naiden Ghenov, primul dicționar al limbii bulgare. Ajută material la ridicarea de teatre și școli. Dar coroana activității filantropice rămâne suma donată guvernului bulgar pentru construcția unei universități în Sofia: 800.000 leva pentru clădire și un teren de 10.134 m.p. în centrul orașului (200.000 leva).

Pentru eforturile și realizările în domeniul public și social, i s-au conferit în timpul vieții mai multe distincții: Steaua și Coroana României, în gradul de mare ofițer; Cordoanele Sfintei Ana și Alexandru Newschi rusești sau Crucea Meritului bulgar.

La 7 iulie 1897, în urma unei pneumonii, Evloghie se stinge din viață. „Imediat ce vestea despre moartea bancherului Evloghie Gheorghiev s-a răspândit în Capitală, Fundațiunea universitară Carol I a arborat drapelul negru, în semn de doliu.”⁸

A doua zi, cu onoruri militare și în prezența lui Ivan Evstratiev Geshov, ministrul de Finanțe al Bulgariei, Evloghie era înhumat în Cimitirul Bellu din București în cavoul familiei edificat după proiectul arhitectului Ioan Mincu, la care a contribuit și renumitul sculptor Frederic Storck (statuile din bronz de la colțurile cavoului reprezentând pe cei patru evangheliști).

Presa remarcă că „Gheorghiev lasă în urma sa o mare avere. Se vorbește de 30 milioane. Până la deschiderea testamentului, nu se poate însă preciza cifra aversei sale. De asemenea nu se poate spune încă nimic asupra modului cum Gheorghiev a dispus de dânsa. Ceea ce este absolut sigur însă, e că a făcut multe legate de binefacere atât în patria sa de adopțiune România, cât și în Bulgaria.”⁹ La data decesului, A.D. Xenopol îl considera pe Evloghie Gheorghiev drept cel mai bogat om din România.

Redactat la București, la 18 iulie 1882 (cu modificări și completări până în 1893)¹⁰, testamentul era deschis în 10 iulie 1897, la Tribunalul Ilfov,¹¹ în prezența rudelor, a membrilor legației bulgare la București și a unei numeroase asistențe. Legatarul universal era desemnat Ivan Evstratiev Geshov iar șapte dintre cei mai de încredere apropiați erau numiți executori testamentari - unchiul său, Nikola G. Puliev, fiul acestuia, Hristo Puliev, avocatul Alexandru Vericeanu, redactorul testamentului, ș.a.

Evloghie lăsa numeroase legate de binefacere multor instituții din România: Primăriei Capitalei (un fond pentru săraci), Societății pentru învățătura Poporului român, unui Azil de noapte, Eforiei spitalelor civile, azilului Elena Doamna, bisericilor și școlilor bulgare din București și Galați, Universității din București (un fond pentru studenții săraci, dar harnici¹²). A lăsat bani și pentru construcția unui spital bulgar în Constantinopol.

Nu erau uitate nici cele cinci rude de sânge care obțineau, spre surprinderea lor, sume relativ mici: unchiul primar primeau fiecare câte 40.000 leva (inițial suma era de 16.000 leva)¹³, veriile necăsătoriți câte 4.000 de leva, uzufructul caselor din Calea Moșilor nr. 80 rămăneau mătușii sale, Ecaterina. Spre mirarea tuturor, restul averii revenea lui Ivan Evstratiev Geshov sub condiția expresă de a îndeplini obligațiunile legatelor amintite.¹⁴

BULETINUL DE BUCUREȘTI POVEȘTI DIN ARHIVĂ

Punctul central al testamentului îl reprezenta art.13: „Moștenitorul meu, după îndeplinirea acorurilor și obligațiilor menționate mai sus, va vinde bunurile rămase, iar banii obținuți din vânzarea imobilului, precum și orice alte sume de bani care ar rămâne din proprietatea mea, până la 6.000.000 leva le va plasa în titluri de stat sau în achiziționarea de bunuri imobiliare din Bulgaria sau Rumelia. Titlurile achiziționate și cele care rămân din proprietatea mea, precum și bunurile imobiliare care ar fi cumpărate vor fi încredințate Eforiei pe care o stabilesc ulterior în acest testament. Din veniturile acestui fond Eforia va înființa și menține o școală superioară într-un oraș din Bulgaria sau Rumelia, unde se va găsi potrivit. Această școală ar trebui numită „Frații Evloghie și Hristo Gheorghiev din Karlovo”. Eforii vor amplasa portretele noastre în sala școlii, iar în curtea școlii vor fi ridicate două statui din marmură. Subiectele științifice care vor fi predate în această școală ar trebui să provină în principal din științele pozitive cu aplicarea în industrie.

Din veniturile în exces ale școlii, eforia este obligată să trimită tineri în străinătate din Karlovo și Macedonia pentru a-și îmbunătăți educația într-o ramură științifică, pe care o va determina Eforia. După ce acești tineri își termină educația, alții vor fi trimiși la locul lor, totul în modul arătat mai sus. Tinerii săraci vor fi, de asemenea, trimiși printr-un concurs. Acești tineri, după ce își termină studiile, ar trebui să se întoarcă în patrie și să funcționeze ca profesori timp de patru ani.”

Adunarea Națională Bulgară avea dreptul de a controla veniturile acestui fond. Eforia însărcinată cu deschiderea școlii și administrarea fondurilor destinate acesteia era compusă din ministrul Educației Publice din Bulgaria și doi membri aleși prin consensul succesorului și al executorilor testamentari.

Procesele Gheorghiev

La 12 iulie 1897, testamentul era fotografiat, pentru neschimbare, în mai multe exemplare, la casa Mandy, legatarul universal depunând una din copii la Secția Notariat a Tribunalului Ilfov¹⁵ solicitând punerea în posesie a întregii averi. Deși anticipase într-o scrisoare adresată soției sale: „Mi se atribuie o slujbă grea... O nouă perioadă de lupte și chinuri începe pentru mine”¹⁶, când a acceptat să deschidă succesiunea lui Evloghie, Geshov nu avea habar ce lupte îl așteptau pentru că „rare erau testamentele care nu au dat ocazie la diferende judiciare”¹⁷.

Prima neînțelegere apare cu statul român. Fiscul percepea o taxă de înregistrare de 3% din succesiune, dar cum o mare parte din averea lui Gheorghiev, calculată la 14 milioane de lei era depusă în bănci străine, legatarul universal dorea să plătească taxa de înregistrare doar pentru averea din România, în timp ce fiscul solicita taxele de înregistrare pentru întreaga succesiune, o sumă colosală de altfel: 1.260.000 lei. Ministerul de Finanțe, prevalându-se de legea asupra succesiunii străinilor, dorea să perceapă și o taxă de 9% asupra legatului de 6 milioane lei destinat instituțiilor de binefacere bulgare, legea noastră nerecunoscând scutiri decât celor românești¹⁸. Ministerul de Finanțe din România a sesizat Tribunalul să nu elibereze sentința de punere în posesie a moștenirii, până ce Geshov „nu va vărsa în visteria Statului 9 la sută, adică 980.000 lei”¹⁹.

Geshov a refuzat să plătească pentru început taxele așteptând o soluție pe cale diplomatică care a întârziat să apară. Suma de 12 milioane de lei pe care Evloghie o lăsase depusă în bonuri românești la „Disconto-Gesellschaft” din Berlin și la „Creditul

Lionez” din Paris rămânea blocată întrucât instituțiile bancare refuzau eliberarea dacă legatarul universal nu prezenta o sentință a tribunalului unde s-a deschis succesiunea.²⁰

În iulie 1897, Ivan Evstratie Geshov va achita toate obligațiile către Statul Român fiind recunoscut ca legatar universal al averii defunctului Evloghie Gheorghiev.²¹

Testamentul acestuia provoca însă multe dispute și în Bulgaria. Încă din iulie 1897, unchiul Ivan Puliev ajungea la București și solicita o sumă mai mare decât cea primită. La recomandarea lui Vericeanu, Geshov i-a plătit 200.000 de franci primind în schimb o declarație scrisă prin care reclamantul recunoștea legalitatea testamentului.

La începutul anului 1898 averea lui Evloghie aflată în Bulgaria, România, Rusia și Anglia fusese inventariată în totalitate fiind estimată la aprox. 23 mil. leva. După ce făcea toate plățile, Geshov rămânea cu 5.400.000 leva.

La fel ca în cazul Zappa, rudele furioase au intentat proces legatarului universal. În iunie 1898 presa bucureșteană anunța că „testamentul conoscutului milionar bulgar, Evloghie Gheorghiev, va fi atacat de moștenitori. D.P. Taburnof, avocat din Sofia ai unuia dintre moștenitori, a sosit ieri în capitală, pentru a deschide acțiune în anularea testamentului”²². Deschis în iunie 1898 procesul în care Ivan Goran, unchiul defunctului, acuza că moștenitorul universal era o persoană fictivă determinată să transfere moșia către persoane necunoscute, fără drept de moștenire, a durat 6 ani fiind continuat din 1899, an în care reclamantul moare, de copiii săi. Procesul s-a încheiat în 1904 în favoarea lui Geshov. A fost deschis ulterior și un proces la Sofia²³ în care se vor implica autoritățile bulgare. Parlamentul obliga guvernul bulgar, prin intermediul ministrului finanțelor, să ia măsuri pentru a proteja interesele națiunii.²⁴ Acuzația era că ultima foaie a testamentului în care erau prevăzuți bani pentru construirea unei biserici și a unei școli în Salonic a fost distrusă, Geshov fiind acuzat direct.

După lupte lungi în instanță, testamentul a fost confirmat ca original. Expertiza a demonstrat că testamentul s-a aflat în casa de valori a lui Evloghie care a putut fi deschisă numai cu ajutorul a 4 chei diferite aflate în posesia diferitelor rude ale defunctului din București, fapt ce anula ideea unui schimb secret de documente.

Lucrurile nu s-au oprit aici. În 1907 a fost depusă o nouă acțiune. Acuzația a fost tipărită într-o broșură în 20.000 de exemplare și distribuită în toată țara pentru a obține un efect maxim de propagandă.²⁵ Primul ministru bulgar, realizând cât de umilitor este procesul, a comentat: „Guvernul nu va câștiga bani și onoare în acest caz”²⁶.

Geshov își pregătește cu atenție apărarea. Tipărește broșura „Din arhivele lui Evloghie Gheorghiev (Scrisori de la Evloghie Gheorghiev către Iv. Ev.

Genral E. Gheorghiev (Climent Balu), Opera maestrului I. Miso.

Geshov)”, se consultă cu juriști importanți francezi (Marcel Planiol și Andre Weiss, profesori de drept civil la Universitatea din Paris) și asigură o largă publicitate procesului în străinătate. Pentru apărarea sa directă, a angajat avocați bulgari: G. Zgurev, T. Teodorov, I.D. Geshov, N. Radev, coordonați de ginerele D. Yablanski. Strategia de apărare era coordonată de J. Fadenhecht. Va avea din nou câștig de cauză. Instanța a obligat statul să plătească pârâtului costurile de judecată.²⁷

Vis împlinit două decenii

Procesele lungi au făcut ca principala dorință a lui Evloghie să nu fie îndeplinită. Deși a dorit ca Școala Superioară din Bulgaria să fie ținută departe de orice ingerință guvernamentală sau luptă politică, Eforia (care a luat naștere în 1897 purtând numele celor doi frați Gheorghiev), în ciuda prescripției explicite din testament, a acționat diferit.

În toamna anului 1903, Adunarea Națională a Bulgariei a adoptat o lege specială pentru aceasta și reglementa modul de funcționare, asigurând Eforiei dreptul de a dispune de venituri din capital sub controlul financiar al Adunării Naționale Bulgare și al Curții Supreme de Conturi. Sediul era stabilit la Sofia.

Transferul capitalului testamentar către Eforie are loc în etape. Î, 1904, legatarul universal a plătit ultima parte a datoriei, dată la care capitalul fondului crescuse considerabil din dobânzi și a continuat în același mod până când, în 1911 s-a decis construirea unei universități și a unei școli tehnice superioare, bibliotecă, muzeu și o școală tehnică. În mai 1915, Adunarea Națională decidea că acest lucru este contrar voinței testatorului și vota împotriva stabilind diviziunea fondului general în alte patru pentru Politehnică, Școala Practică din Karlovo, Biblioteca Națională și Muzeul Național.

Abia în 1924, Consiliul Eforiei decidea să unească cele patru fonduri într-un fond comun care depășea 20 de milioane leva, gestionat de Eforia Universității Sofia. La 30 iunie era pusă piatra de temelie a clădirii universității care va fi finalizată complet la sfârșitul anului 1934. Ținând cont de nevoia urgentă a unei biblioteci universitare, în 1930, Eforia hotărâa construirea acesteia după planul arhitecților I. Vasilyov și D. Tsolov.

În fața intrării principale a Universității Sofia stau și astăzi sculpturile din bronz ale celor doi frați Gheorghiev executate de sculptorul K. Șivarov. Dar visul nu s-a îndeplinit până la capăt: universitatea nu se va numi „Evloghie și Hristo Gheorghiev din Karlovo” ci Sfântul Kliment Ohridski.

În ciuda protestelor membrilor, în 1938, printr-o lege specială, Eforia își înceta activitatea. Universitatea devenea administratorul drepturilor și intereselor fostei entități. Capitalul și bunurile imobiliare erau incluse în fondul „Evloghie și Hristo Gheorghiev din Karlovo” gestionat de Ministerul Economiei. Ulterior, fondul a fost inclus într-unul comun denumit „Testatori și donatori” deținut de același minister care va fi închis odată cu includerea lui în bugetul republican bulgar.

Cosmin Mihailovici,
director Direcția Arhivă a Camerei București

1 „Gazeta Transilvaniei”, LX, nr. 157 (1897), p. 3.; 2 „Epoca”, nr. 502 (8 iulie 1897), p. 3.; 3 Dimitrie R. Rosetti, Dicționarul contemporanilor, București, 1897, p. 84; 4 „Epoca”, nr. 502 (8 iulie 1897), p. 3.; 5 Potrivit lui Dimitrie R. Rosetti, la moartea mitropolitului Panaret, Evloghie primește, conform testamentului monahului, suma de 800.000 lei.; 6 Ivan Evstratiev Geshov (20 februarie 1849 - 11 martie 1924) a fost a fost una dintre cele mai proeminente figuri din viața politică, socială și intelectuală bulgară în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea. A fost politician, economist, bancher, om de știință, diplomat, persoană publică, jurnalist, traducător, filantrop. A fost președinte al Parlamentului local din Rumelia de Est, ministru de finanțe al regiunii(1882-1883). După 1883, s-a mutat la Sofia, unde a ocupat funcțiile de guvernator al Băncii Naționale a Bulgariei (1883-1886), Ministru de Finanțe (1886, 1894-1897) și al Economiei (1894-1897) iar în perioada 16.03.1911 - 01.06.1913 de prim-ministru și ministru de externe.; 7 „Acta Moldaviae Meridionalis”, Anuarul Muzeului Județean „Ștefan cel Mare”, vol. II, XXXII (2011), Vaslui, p. 99.; 8 „Epoca”, nr. 503 (9 iulie 1897); 9 „Epoca”, nr. 502 (8 iulie 1897); 10 Pentru textul testamentului, vedeți Moștenirea lui Evlogiy Georgiev. Răspuns scris cu documente. Consultații din acest an Dr. I. Fadenhecht, Marcel Planiol și Andre Weiss (Nasljedstvo na Evlogii Georgiev: Pismen otgovor s dokumenti. Konsultatsii na I. Fadenkhekht, Marsel Planiol, Andre Vais), Sofia, Tipografia P.M. Bezaïtov, 1907, pp. 9 - 16.; 11 „Epoca”, nr. 505 (11 iulie 1897); 12 În testamentul inițial, Gheorghiev prevăzuse 40.000 lei Universității din București, sumă pe care o va anula după ce a sprijinit înființarea Fundației Regale.; 13 https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%B2%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8_%D0%93%D0%B5%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B8%D0%B5%D0%B2, accesat la 2 iunie 2020.; 14 „Epoca”, nr. 505 (11 iulie 1897); 15 „Epoca”, nr. 506 (12 iulie 1897); 16 Борислав Гърдев. Борбата за наследството на Евлоги Георгиев е безмилостна и продължителна. Сп. „Палитра”, бр. 27 (2006) la <http://www.palitrabg.net/27bg.htm>, accesat la 2 iunie 2020.; 17 „Epoca”, nr. 505 (11 iulie 1897); 18 „Epoca”, nr. 512 (18 iulie 1897); 19 Ibidem.; 20 Ibidem.; 21 „Curierul Judiciar”, X, nr. 62 (30 septembrie 1901); 22 „Epoca”, III, nr. 790 (17 iunie 1898); 23 Борислав Гърдев. Борбата за наследството на Евлоги Георгиев е безмилостна и продължителна. Сп. „Палитра”, бр. 27 (2006) la <http://www.palitrabg.net/27bg.htm>, accesat la 2 iunie 2020.; 24 Ibidem.; 25 Ibidem.; 26 <http://www.desant.net/show-news/31701&prev=search>, accesat la 2 iunie 2020.; 27 Ibidem.

Despre efortul de a nu ne lăsa copleșiți

INTERVIU CU MAIA MORGENSTERN

Luminile s-au stins, cortina a căzut, sălile de spectacol altădată scăldate în aplauze au devenit pustii, iar actorii se pregăteau să "stea acasă". Cum ați resimțit acest surghiun neașteptat, această rupere bruscă de ritm din viața Dumneavoastră, dar și a societății ?

Ultima mea apariție în public a fost pe 8 martie 2020 și îmi făceam planuri, gânduri, îmi împărțeam timpul, îmi drămuieam energia, în fiecare zi urma un alt eveniment. Pe 2 aprilie urma să am o premieră, un prim spectacol cu gândurile mele, cu poveștile mele, cele pe care le scriu în mediul online și cu amintirile mele. Mă pregăteam intens cu imagini și fotografii, cu ajutorul colegilor mei, știam că vor urma întâlniri cu publicul, evenimente, înregistrări radio, filmări, spectacole în toată țara, urma să am o prezentare a filmului *Balanța* în Statele Unite ale Americii. Și de astăzi pe mâine nu s-a mai putut !!! În primele momente am luat situația ușor și cu umor, poate neînțelegând, poate nevrând să accept dimensiunea timpului, a întâmplărilor prin care aveam să trecem cu toții cu încredere și spunându-ne că o sa fie bine. Am înțeles apoi, timp de 2 luni și ceva, cum toată activitatea, toată viața mea, toată percepția, totul a fost anulat, dat peste cap!

După câteva zile care au lăsat să cadă lumina asupra evenimentelor, perioadă în care v-au lipsit publicul, întâlnirile și repetițiile de la teatru, spectacolele din diferite orașe din toată țara, hotărând că teatrul și proiectele sale nu trebuie să moară, ați regândit existența artistică.

Am înțeles, am învățat și m-am ambiționat să îmi organizez existența artistică în alt fel. Știm cu toții: teatrul înseamnă actul artistic, înseamnă actorul și toți cei care contribuie la realizarea actului artistic: regizori, scenografi, muzicieni, tehnicieni, maeștri de sunet, de lumină și, evident, înseamnă întâlnirea cu publicul. Vorbim atâta și bine facem că am vorbit și vorbim în continuare despre schimbul de energie, dialogul, chiar dacă nu este un dialog vorbit cu întrebări și răspunsuri, dar energia, emoția, reacția de la un hohot de râs până la un suspin, pe care îl aștepti, pe care contezi în timpul unui spectacol viu, o pauză încărcată de emoție, o tăcere încărcată de suspans, au valoarea lor și publicul respiră sau speră să respire odată cu tine. Ei bine, toate lucrurile astea dintr-o dată s-au suspendat. Desigur că sper și mi-am spus și mă pregătesc să treacă și să ne reîntâlnim. Cred în lucrul ăsta, cred că publicul ne așteaptă și își dorește să ne revadă în spectacole. O să treacă și această perioadă încărcată de întrebări, de frustrări, de dureri, de emoții nu întotdeauna pozitive și te pregătești pentru reîntâlnire. Am fost și în postura de conducător al unei instituții publice de cultură, Teatrul Evreiesc de Stat.

Ne-am făcut planuri, am făcut proiecte, chiar în perioada asta ar fi urmat să aibă loc Festivalul Internațional de Teatru Idiș TES FEST cu oaspeți de peste mări și țări, cu invitați, cu proiecte, cu workshop-uri, cu concerte, cu spectacole pe cât de diverse pe atât de interesante. Anul acesta ne-am adaptat și începând din 25 mai va avea loc cea de-a cincea ediție a acestui festival, The Best of TES FEST, adică o retrospectivă on-line. Scopul, menirea teatrului nostru este actul artistic, dar și promovarea, cultivarea, prezervarea culturii, limbii, tradiției idiș. Sper că se realizează și prin intermediul serialelor, filmelor, pieselor foarte interesante care stârnesc curiozitatea și apetitul publicului. Limba idiș, tradiția idiș, cultura idiș, umorul idiș sunt din ce în ce mai prezente în atenția publicului. Teatrul Evreiesc de Stat, cu o tradiție de peste 140 de ani și cu 72 de ani de la înființare, își face o onoare din a promova și teatrul idiș. Aveam și în această privință proiecte pe termen scurt, mediu și lung.

De la pașii mărunți, dar iuți ați hotărât să treceți la pașii mari, importanți și să reajungeți, spre bucuria publicului, în mintea și în casele sale. Tehnologia modernă, condiție sine qua non a prezenței actorului în fața publicului în situația izolării, privează ambele părți de relația și comunicarea directă care se stabilesc într-o sală de spectacol. Totuși, așa a existat o continuitate...

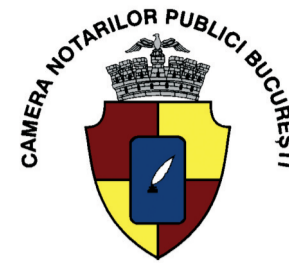
E un lucru pe care aș vrea să îl subliniez: teatrul nu și-a întrerupt niciodată activitatea, am lucrat în tot timpul ăsta chiar dacă nu au mai avut loc întâlnirile cu publicul nostru, cu publicul fidel, publicul țintă cum ne învață pe la școlile de management. Am câștigat și alte soiuri de public, am fost văzuți, am fost prezenți (din numărul de vizualizări ne putem da seama) am fost în atenția publicului prin felul nostru de a lucra, de a înregistra, care mai bine, care mai perfectibil ca să spun așa, cu multă autoironie, am învățat să facem filmări, ne-am străduit să căutăm în repertoriul clasic, să descoperim lucruri noi și să le postăm în mediul online. Sigur că discuțiile sunt multe și serioase și de ce să nu dăm de lucru și criticilor

să își spună punctul de vedere? Iar gândirea critică e un lucru foarte sănătos. Teatrul online mai este teatru? Legătura directă despre care vorbim atât, emoția se instalează pentru că ești acolo, este împărtășită, este adevărată și se poate petrece numai în comunitatea spectatorilor pe viu la un spectacol. Ei, acum ne-am aflat în mediul online. Cu avantaje și dezavantaje, cu discuții pro și contra, cu argumente, cu încredere mai mare sau mai mică, fără feedback-ul dorit. E adevărat însă că nu ne-am întrerupt activitatea, mai mult ca oricând acum a funcționat concret conceptul de „munca actorului cu sine însuși”. Desigur că suntem interpreți și așa ne-am obișnuit să lucrăm în echipă, să primim indicațiile regizorului și răspunsul direct, ochi în ochi al partenerului. Ei, acum nu mai este așa și a trebuit să compensăm, să studiem în alte direcții. Dacă a fost bine sau a fost rău, o să vedem mai încolo. Dar ceea ce e cel mai important este strădania, efortul de a nu ne lăsa copleșiți. Tot timpul se face ceva, studiul actorului nu se termină niciodată. Învățăm a cerceta de la mijloace de expresie ne-măncerate până la diversificarea repertoriului pe mai multe paliere, fie că vorbim de poezie sau de încercări de dramatizare. Am exersat fiecare cum am putut, ne-am exersat condeiul în a pune pe hârtie, pe ecran, pe tastatură gândurile noastre, am abordat într-un fel sau altul o formă de a capta atenția celor mici, copiilor; că o fi educație, că o fi divertisment, a fost și asta o diversificare a mijloacelor interpretative încercate până acum. Am învățat să nu îmi mai fie frică de uneltele astea care ne ajută să ne înregistrăm, am învățat să folosim platformele astea de comunicare și să îmbinăm lectura cu interpretarea.

Vă mulțumim pentru că ne-ați oferit o frescă a spiritului, a stărilor sufletești, a dorințelor profesionale ale actorului, din păcate într-o perioadă dificilă, vă mulțumim pentru eforturile dumneavoastră de a menține teatrul viu și așteptăm ridicarea cortinei.

Una peste alta nu m-aș repezi să dau verdicte, să trag concluzii că a fost bine sau a fost rău, în orice caz a fost o experiență extrem de intensă și o dată în plus și în mod concret am înțeles cât suntem de vulnerabili și de fragili. Din dialogurile pe care le-am avut cu oameni mai apropiați sau din solicitările de a participa la videoconferințe, din întâlnirile virtuale cu oameni foarte tineri sau nu chiar atât de tineri, am înțeles că suntem așteptați, prețuiți, doriți, atât noi, actorii cât și actul artistic pe viu, teatrul. Mulțumesc!

**A consemnat Raluca Elena Ciubotaru,
notar public**

SĂ FACI BINE CA O STARE DE NORMALITATE

Valeriu Nicolae se ocupă de copiii din Ferentari de peste 10 ani. Ce înseamnă asta? Înseamnă în primul rând „să faci teme”, cum spun voluntarii. Înainte de pandemie însemna să-ți dedici din timpul și energia ta pentru a face teme cu unul sau doi copii. Ce înseamnă după pandemie? Același lucru, doar că acum voluntarii fac teme de la distanță folosind internetul. Și în plus, contribuie fiecare cu ce poate.

Cumva, simți că îți recapeți încrederea în specia umană când vezi șirurile de mesaje dintre voluntari. Cineva se oferă să se ocupe de problemele stomatologice ale copiilor și alte trei persoane se oferă să îi ducă și să îi aducă pe copiii de la cabinet. Un voluntar are brutărie și poate să ofere pâine și alți doi răspund când se pot ocupa de transport. S-a creat o rețea de oameni înarmați cu intenții bune care fac ce pot pentru a contribui la bucătăria de normalitate pe care vor să o aducă copiilor din familii cu dificultăți din Ferentari.

Vă redăm în cele ce urmează un interviu realizat în iunie 2020 cu domnul Valeriu Nicolae, omul de la care a început totul.

Ce ați spune dumneavoastră despre inițiativa pe care o aveți, unei persoane care nu știe absolut nimic despre dumneavoastră?

Că e cel mai bun lucru pe care l-am făcut eu și că e o comunitate foarte faină de oameni foarte buni care pun multe ore pe săptămână pentru a ajuta atâția copii aflați în situații dificile și că lucrul ăsta și comunitatea asta mă umple de speranță și mă face să mă simt mult mai util și mult mai bun decât m-am simțit vreodată.

Cum a început demersul dumneavoastră de a ajuta copiii din Ferentari?

A început de mult. De fapt, partea asta de a încerca să ajut a venit din vinovăție. Am crescut foarte sărac, dar am avut mai multe șanse. M-am simțit vinovat că am mai mult decât am nevoie deși nu sunt nici pe departe bogat. De acolo vine. Și apoi, când au început să se adune tot felul de oameni în jurul ideii de a ajuta copiii din Ferentari și acum, de a ajuta și în satele din Argeș, m-au inspirat oamenii din jur.

Să știți că nu știu nimic despre ceea ce se întâmplă în Argeș.

Păi, am început și în Argeș să facem cam același lucru pe care îl facem în Ferentari. Este vorba despre satele Lerești, Pojorâta, Văleni, Nucșoara, Boghicești și Slatina. Suntem mulți voluntari care ajutam. Am instalat până în momentul de față peste 160 de computere. Am reușit să rezolvăm și accesul la internet în toate cazurile (telefoane, cartele pentru internet, modem-uri și routere). Cu cele 160 de computere probabil atingem undeva până la 400 de copii. În general sunt în jur de 2-3 copii la un computer, dar în unele case sunt până la cinci copii care lucrează pe același computer.

Când ați început prima dată să lucrați cu copiii ce ați dorit să realizați sau ce ați sperat să realizați?

Am sperat să nu mă mai simt inutil și să încerc să ajut, nu am sperat nimic altceva. Nu am avut niciun plan mare. Problema cu planurile mari e că uiți de ce ai început să faci lucrurile. Eu am început pentru că mi-am dorit să încerc să dau câtorva copii cam aceleași șanse pe care le-am avut eu. Și am avut norocul să fiu înconjurat de oameni buni, să am acces la profesori pe care nu i-a interesat că eram sărac și că eram țigan.

Ați vorbit despre asta în câteva interviuri și sincer am fost înduioșată de deschiderea și de candoarea pe care ați avut-o de fiecare dată când ați povestit despre devenirea, dacă vreți, ca om. Personal cred că devenim în fiecare zi ceea ce suntem puțin câte puțin.

Așa cred și eu. Singura chestie care mă preocupă este să devin un pic mai bun la anul sau să fiu o versiune un pic mai bună a mea decât sunt acum.

Când ați început să faceți lecții cu copiii, v-ați gândit să îi ajutați să stăpânească programa sau a fost și ceva puțin mai mult de atât?

Când ne-am apucat noi, copiii erau praf. Foarte mulți dintre copiii cu care am început noi să lucrăm nu recunoșteau literele, deși erau în clasa a doua sau a treia. Pentru noi scopul principal este să îi obișnuim cu un tip de disciplină și să îi aducem la nivelul la care să poată să depășească nivelul de analfabetism funcțional. Să poată să citească, să poată să înțeleagă ceea ce au citit, să poată să se descurce la matematică.

Ați observat la copiii care au lucrat mai mult cu anumite persoane că încep să dezvolte și o legătură afectivă? Îmi aduc aminte că unele dintre fetițele cu care am lucrat când am venit la Școala 136 spuneau că nu vor să lucreze cu mine pentru că o așteaptă pe doamna lor. Și mă întrebau unde este azi, iar eu le convingeam să facă un exercițiu în plus la gramatică dacă ma uitam pe pozele pe care le aveau în telefon.

Au mare nevoie de modele pentru că viața în ghetou e super dură și atunci adoptă tot felul de oameni care sunt buni și încearcă să îi copieze și construiesc legături care, câteodată, sunt foarte puternice. Problema mare e că sunt mulți voluntari și câteodată e foarte dificilă problema asta de atașament emoțional. Trebuie negociată foarte bine.

Vorbiți adesea despre „ghetoul” din Ferentari, așa cum ați spus și acum. Până să aflu despre povestea dumneavoastră, pentru mine, cel puțin, ideea de ghetouri era asemănătoare cu ceea ce se întâmplă în Statele Unite sau în favelele din Brazilia. Nu mi-am imaginat niciodată că poate exista ghetou în România. Și pentru cineva care e în aceeași neștiință ca și mine, ce înseamnă viața unui copil în ghetou, în România în anul 2020?

Să fii înconjurat în fiecare zi de multă violență și foarte mult gunoi, foarte multe droguri. În general familiile sunt monoparentale. O bună parte a celor ce sunt în ghetouri sunt dependenți fie de droguri, fie de alcool. Foarte mulți șobolani. Nivelul de educație este foarte scăzut. Locuințele sunt mici și, în general, cu foarte puține facilități.

Sunt pline de gongi, de gândaci, de ploșnițe. Pe vremea asta, de pureci, de păduchi. Și e foarte aglomerat. Și avem ghetouri peste tot. Sunt în Câmpulung, în câmp, niște blocuri cu exact aceleași probleme ca și în Ferentari. Am văzut fenomenul ăsta cam peste tot.

Inițial făceați lecțiile la Școala 136 și apoi ați achiziționat Casa Bună, în cea mai mare parte din banii dumneavoastră personali, 162.000 de euro.

Da. A fost cel mai bun lucru care mi s-a întâmplat. Am cumpărat casa cu banii mei, dar după aceea au fost foarte mulți oameni care ne-au ajutat cu foarte multe din dotările casei. Am primit o bucătărie profesională de la o firmă care face bucătării pentru restaurante. Foarte multe lucruri, aerul condiționat, paturi, mesele pentru sălile de clasă. Am primit foarte multe lucruri și donații de la mulți oameni foarte de treabă care ne-au ajutat.

În perioada aceasta de pandemie mai puteți să folosiți Casa pentru copii?

Acum putem să o folosim dar mult mai puțin decât o foloseam înainte. Noi aveam în fiecare săptămână undeva la 120 de copii, iar acum grupurile nu sunt mai mari de patru pe zi.

Ce schimbare a însemnat pentru dumneavoastră și pentru voluntari intrarea în pandemie?

A fost mult mai mult de lucru pentru că, de obicei, noi lucrăm cu copiii doar sâmbăta și duminica. Plus chestiile medicale pe care le făceam în timpul săptămânii. Dar acum, practic, lucrăm în fiecare zi. Practic, noi ne-am transformat în meditari nonstop. A trebuit să ne ocupăm de cerințele de mâncare pentru copiii care au rămas cumva închiși în ghetou, iar părinții lor nu mai puteau să facă ceea ce făceau (adunatul de fier și alte materiale reciclabile). A trebuit să ne ocupăm să facem rost de foarte multă mâncare și de o mulțime de alte probleme. Dar, din nou, am primit foarte mult ajutor și, împreună cu câțiva voluntari, am reușit să facem multe lucruri. Am distribuit în fiecare săptămână minim cinci-șase sute de porții de mâncare, am rezolvat problemele de paturi, frigider, tot ceea ce era nevoie ca să ne asigurăm că oamenii pot să treacă cu bine prin partea asta de pandemie. Și am dat din nou peste oameni absolut fabuloși. Am primit ajutor cu echipamente IT, cu mâncare, cu produse congelate, cu frigider, cu mobilă. Pentru mine pandemia a fost o dovadă că România e un loc tare bun și, dacă am reuși să motivăm presa să promoveze oamenii ăștia, atunci țara asta ar fi un loc mult mai bun.

Ați atins un subiect pe care voiam și eu să îl abordez. Dacă ar fi oameni care ar dori să se implice acum, la momentul iulie 2020, care ar fi primele lucruri pe lista de nevoi?

Avem nevoie de oameni care să facă teme cu copiii. Copiii au nevoie de modele, de oameni care să le răspundă la întrebări și care să aibă răbdarea să petreacă o oră, o oră jumătate cu ei. Asta e nevoia cea mai mare. În rest, ne descurcăm. Stăm mult mai bine decât m-am așteptat eu. Bine, am pierdut 8 din cele 12 contracte pe care le aveam. Și am fi reușit să facem încă o casă bună pentru o grădiniță. Deci cel mai important este să vină în grupul nostru. Pentru mine s-a dovedit că cea mai bună idee a fost să chem oamenii să vadă ce facem și să îi las să ne ajute cum cred ei de cuviință. Fiecare dintre noi face ceea ce poate să facă, unii mai mult, alții mai puțin. Dar important e că toți încercăm să facem ceva. Marea majoritate a activităților noastre acum sunt online. Sunt peste 100 de oameni care lucrează acum online cu copiii în fiecare săptămână. Dar avem nevoie de mai mulți.

Cei care doresc să vă contacteze, fie pe dumneavoastră, fie pe unul dintre voluntarii care se ocupă de coordonare, unde pot să vă contacteze?

Ne poate găsi la Casa Buna (Voluntariat copii Ferentari), care e grupul de Facebook. Pe mine mă pot contacta cel mai simplu pe Facebook, sunt ușor de găsit.

Unde simțiți cea mai mare frustrare și unde ați simțit cea mai mare victorie?

O victorie a fost, spre exemplu, weekendul ăsta, am fost 25 de oameni. Am plecat din București cu mașinile noastre, în satele din Argeș, am lucrat două zile nonstop și a fost cel mai fain lucru pe care l-am făcut. Și faptul că eu fac asta este o dovadă că mă simt foarte bine și foarte util. Sunt multe frustrări. În general, cred că cea mai mare frustrare a mea e că sunt atâția oameni foarte faini pe care nu îi vede nimeni și cumva trebuie să mă gândesc cum să reușesc să promovăm oamenii ăștia. Cred că de la un punct încolo un anumit tip de oameni se găsesc între ei. Ar fi util ca opinia publică să formeze oameni într-adevăr buni și nu toți cei pe care îi vedem în fiecare zi. Ar fi util ca să formeze opinia publică oamenii într-adevăr buni și nu toți cei pe care îi vedem în fiecare zi.

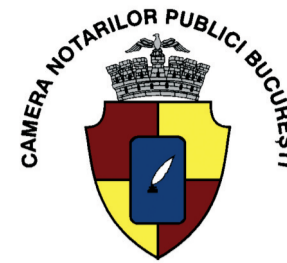
Care e schimbarea pe care sperați să o vedeți în societate prin ceea ce faceți?

Să devină făcutul de bine ceva normal și să devină făcutul de bine un standard și să nu mai poți deveni nimic important fără să fi făcut bine înainte, să fi făcut bine palpabil pentru alții, nu pentru tine. Nu să fi vorbit despre făcutul de bine, ci să fi făcut bine pentru câțiva ani buni. ăsta e singurul lucru pe care aș vrea să îl reușesc.

A consemnat Maria Cazan, notar public

Printre noi sunt atâția colegi cu suflet mare care s-au implicat în diverse proiecte caritabile. Apelăm la ei, și la voi, toți, dragi colegi, și vă încurajăm să vă alăturați voluntarilor și să dăruiți o oră din timpul vostru pentru copii. De asemenea, puteți dona copiilor echipamentele (calculatoare, modemuri etc) care nu vă mai folosesc. Fiecare gest oferă o șansă în plus unui copil.

RECOMĂNDĂRI TIMP LIBER

LOCURI DE EVADAT...

Flautul fermecat (Die Zauberflöte)

Wolfgang Amadeus Mozart
19 Iunie – 03 Iulie 2020
<https://www.roh.org.uk/tickets-and-events/the-magic-flute-stream-details>

Pentru că în viață trebuie să te bucuri de ceea ce ai, nu să tânjești după ceea ce îți lipsește, în această perioadă plină de restricții și incertitudini, o parte din industria artistică, și-a deschis porțile digital pentru ca cei de acasă să poată urmări producții extraordinare din lumea întreagă.

Vă invit, la Opera Regală din Londra, să urmărim producția clasică Flautul Fermecat a lui David McVicar care îmbracă atât seriozitatea, cât și comedia glorioasei opere a lui Mozart, transportându-ne într-o lume fantastică de animale dansatoare, mașini zburătoare și ceruri înstelate. Chiar dacă spectacolul oferit în propria sufragerie nu se poate compara cu emoția care te cuprinde în sala grandioasă a operei

londoneze, soprana australiană Siobhan Stagg (Pamina) și tenorul elvețian Mauro Peter (Tamino) oferă pe un fundal minunat caleidoscopic, duetele de dragoste lirice ale lui Tamino și Pamina, care ne introduc într-o lume feerică.

Mozart a scris Die Zauberflöte (Flautul magic) pentru un teatru suburban din Viena, Theatre auf der Wieden. Pe lângă faptul că este o comedie, Flautul magic este o expresie a profundelor credințe spirituale ale lui Mozart: preocupările cu privire la căutarea înțelepciunii și a virtuții se află în centrul acestei povești fermecătoare. Flautul magic a avut un succes instant la publicul vienez și presupusul rival al lui Mozart, Salieri, l-a descris ca pe un „operone”.

MUZEUL RIJKSMUSEUM – AMSTERDAM, OLANDA

O plimbare virtuală prin muzeele lumii nu este un substitut, care să fie suficient pentru iubitorii de artă. Cu toate acestea sunt sigură că muzeul Rijksmuseum oferă o experiență cât mai apropiată de realitate, putând admira atât colecțiile impresionante cât și interiorul Palatului Dam în care este găzduit muzeul. Încercarea de a aduce arta în casa fiecăruia este un pas de apreciat pentru inițiatori, având în vedere faptul că în tumultul pre-pandemie, nu mulți își găseau timpul necesar unei bine venite pauze de cultură. Muzeul a fost fondat în 1800, la Haga, pentru a expune colecțiile conducătorilor locali (*stadhouder*). A fost inspirat după model francez. La acea vreme era cunoscut sub denumirea de *Ga-*

leria Națională de Artă (în *neerlandeză* *Nationale Kunst-Gallerij*). În 1808 muzeul a fost mutat la Amsterdam din ordinul regelui *Louis Napoléon*, fratele lui *Napoleon Bonaparte*. Printre picturile celebre se numără 18 opere ale lui Rembrandt, incluzând faimosul “Rond de noapte” (1642), cea mai cunoscută operă a celui mai mare pictor flamand al tuturor timpurilor, “Lăptăreasa”, de Johannes Vermeer, extraordinarele peisaje ale lui Jacob van Ruisdael și poveștile simple, dar superbe ale lui Jan Steen. Însă nu trebuie să ocolești nici celebrele “The Merry Drinker”, de Frans Hals, “Woman with a child in a pantry”, de Pieter de Hooch și “Portretul lui Elisabeth Bas”, de Ferdinand Bol.

<https://artsandculture.google.com/partner/rijksmuseum?hl=en>

Jacqueline du Pré - Dvořák Cello Concerto – London Symphony Orchestra

Vă propun să va rezervați o ora, aproape o ora, pentru a călători în lumea emoționantă dăruită de violoncelul Davidov Stradivarius mânuit cu virtuozitate de celebra Jacquelin du Pré. Concertul este susținut de Jacquelin du Pré alături de London Symphony Orchestra sub bagheta dirijorului Daniel Barenboim, filmat live la Royal Albert Hall, Londra, în Septembrie 1968, fiind un omagiu adus Cehoslovaciei după invazia Uniunii Sovietice în „Operațiunea Dunărea” din 20-21 august 1968.

Cu privire la acest concert pentru violoncel în Si bemol, compus de Antonín Dvořák, acesta le-a scris editorilor săi: „Va dau munca mea doar dacă îmi veți promite că nimeni - nici măcar prietenul meu Wihan (violoncelistul ceh Hanuš Wihan) - nu va face vreo modificare, fără cunoștința și permisiunea mea, de asemenea, că nu există cadență cum a făcut Wihan

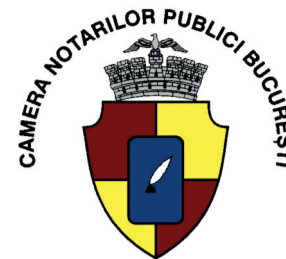
în ultima mișcare; și că forma sa va fi așa cum am simțit-o și am crezut-o”. Finalul, a scris el, ar trebui să se încheie treptat cu un diminuendo “ca o respirație ... apoi există un crescendo, iar ultimele măsuri sunt luate de orchestră, care se încheie furtunos. Aceasta

a fost ideea mea și nu pot să revin asupra ei”.

Pasiunea din interpretarea lui Jacquelin du Pré în acest concert reverberează în spectatori cu mult după ce concertul s-a sfârșit, coarda violoncelului care se rupe în timpul reprezentației, tradează emoțiile cu care se luptă artista.

Muzica a fost prezentă încă de la început în viața lui Jacquelin du Pré, mama sa fiind o pianistă talentată ce a predat la Academia Regală de Muzică din Londra. Se spune că du Pré a auzit la vârsta de patru ani sunetul violoncelului la radio și i-a cerut mamei „unul din ăla”. Du Pré a debutat oficial în martie 1961, la vârsta de 16 ani, într-un concert susținut la Wigmore Hall din Londra.

Recomandari de Bianca Voicu, notar public

DESPRE SCUFUNDĂRI

Întrucât vine vara și mulți dintre noi se vor putea bucura de binefacerile apei am să vă povestesc despre una dintre cele mai interesante moduri de interacțiune cu aceasta.

Scufundarea sub apă este practica coborârii sub suprafața apei pentru a interacționa cu mediul. Imersiunea în apă și expunerea la presiune ambientală ridicată au efecte fiziologice care limitează adâncimile și durata posibilă în scufundările sub presiune. Oamenii nu sunt bine adaptați fiziologic și anatomic la condițiile de mediu ale scufundării și diverse echipamente au fost dezvoltate pentru a extinde adâncimea și durata scufundărilor umane și pentru a permite diferite tipuri de lucrări.

În scufundarea sub presiune ambientală, scafandru este direct expus la presiunea apei din jur. Scafandru se poate scufunda cu propria respirație sau poate folosi un aparat de respirație artificială autonom sau cu aer furnizat de la suprafață. Tehnica de scufundare prin saturație reduce riscul de boală de decompresie după scufundări de lungă durată. Costumele pentru submersie pot fi utilizate pentru a izola scafandru de presiunea ambientală ridicată.

Întrucât mediul expune scafandru la o gamă largă de pericole este foarte important ca riscurile să fie controlate în primul rând prin antrenament specific cât și cu ajutorul echipamentului ales în funcție de modul, profunzimea și scopul scufundării. Activitățile de scufundare sunt limitate la adâncimi maxime de aproximativ 40 de metri pentru scufundări de agrement putându-se ajunge până la circa 600 metri purtând costume presurizate. Din motivele mai sus amintite pentru practicarea acestei activități este necesar ca viitorul scafandru

să fi urmat cursurile unei școli de scufundări și să obțină certificatele necesare pentru activitățile la care dorește să participe.

În România sunt numeroase de astfel de școli, țara noastră oferind o multitudine de locuri pitorești pentru scufundare, de la epavele din Marea Neagră continuând cu diverse lacuri și culminând cu explorarea acvatică a peșterilor și ghețarilor.

În speranța că v-am trezit interesul pentru acest gen de relaxare vă doresc scufundare plăcută!

Paul Manole, notar public

DE-CONECTARE SAU RE-CONECTARE?

Într-o lume în care libertatea omului modern înseamnă dezertarea din realitate și refugiul în ficțional, am putea încerca să ne întoarcem la natură? Se pare că înțelegem tot mai mult prin de-conectare timpul petrecut fie citind, fie privind filme, seriale, documentare, expoziții, concerte, piese de teatru, care toate ne uimesc și ne captează atenția substituind fascinația admirativă a observatorului-receptor cu realitatea propriei ființe și cu propria libertate creatoare. Reversul este reprezentat de dorința de a fi prezent și de a crea propria realitate, după forțele și priceperea fiecăruia.

Un capitol aparte sunt călătoriile, cale către suprema noastră libertate pentru că ne învață lucruri noi, nu doar despre lume dar și despre noi înșine.

Când ieși din confortul cotidian și lași în urmă imaginile zilnice familiare, descoperi laturi ale tale pe care nici nu le bănuiai și începi să privești lumea și să te însuși într-o lumină diferită.

Beneficiul călătoriei este acela că dobândești dorința copleșitoare de a descoperi mereu noul și înveți să valorizezi corect experiențele personale, realizând că, în viață, contează cu adevărat lucrurile pe care le faci tu însuși și nu cele pe care le posezi.

Privind măreția naturii cu o minte deschisă, fără teama de a te expune noului, fiecare dintre noi devine mai flexibil și mai adaptabil, reconectat cu lumea înconjurătoare și capabil de bucuria de a descoperi tot ce are aceasta de oferit.

Vă invit să vă deschideți mintea și inima pentru experiențe, locuri și oameni noi și să călătoriți împreună în Cheile Crivădiei.

Pornim din șoseaua Petroșani - Hațeg, pe drumul forestier spre Peștera Gaura Oanei.

Parcurgând o parte din galeria principală din Peștera Gaura Oanei, după aproximativ 100 de metri ajungem iarăși la lumina zilei, în dreptul intrării din mijloc. Acesta este debutul Canionului Crivădiei, zonă cu o succesiune de trepte/repezișuri/ cascade care se poate parcurge integral numai cu echipament special (costume și încălțăminte de neopren, căști de protecție, hamuri de alpinism, corzi de alpinism și sisteme de coborâre).

Dacă până la prima cascadă panta apei este în general domoală, canionul va avea contorsionări violente iar colții de stâncă îi vor involbura pe alocuri apele.

În unele marmite adâncimea apei ajunge la mai mult de un metru iar curentul va fi rece și rapid. În preajma cascadelor, în câteva locuri pereții se apropie dramatic la mai puțin de 2 metri, în tronsoane de îngustare, așa numitele diaclize.

Canionul este spectaculos prin înălțimea pereților, care variază între 70 și 100 de metri, iar traversarea peisajului sălbatic cu pereți verticali, în maniera canioning presupune coborârea în rapel, a nouă cascade, cu înălțimi cuprinse între 4 și 20 m, care nu pot fi ocolite pe versanți.

Rapelul este un termen tehnic binecunoscut alpinistilor și înseamnă coborârea unui perete abrupt folosind un sistem de coardă dublă, cu maximum de securitate: o coardă o folosește cel care coboară, el fiind responsabil de ritmul coborârii și o coardă o folosește cel care asigură, astfel încât dacă cel care coboară pățește ceva, cel care asigură îl ține.

Coborârea în rapel prin apa cascadei este o senzație foarte interesantă și nemaîntâlnită atât prin dificultate cât și prin faptul că străbați peisaje incredibile înconjurat de stânci săpate de apă. Vuietul apei e înspăimântător, vaporii cascadei te înconjoară și te udă, simți răcoare, apoi frig și umezeală, aproape că amețești de la înălțime și de la furia apei.

Parcurgând cele opt cascade pot să vă spun că la final ești oboist, dar rămâi cu senzația apei care se scurge pe față, revezi în minte pereții de stâncă și în suflet îți explodează bucuria că „am cucerit”.

Călătorind în natură ne reconectăm cu sinele și ne integrăm în armonia energiilor, a conexiunilor nevăzute între toate viețuitoarele și plantele pământului, învățând să apreciem cu sufletul lumea în care trăim, redescoperind că, deși suntem atât de diferiți, natura umană ne-a dăruit tuturor aceleași frici, aceleași dorințe lăuntrice dar și curajul pentru infinite speranțe.

Cristina Tatomir, notar public

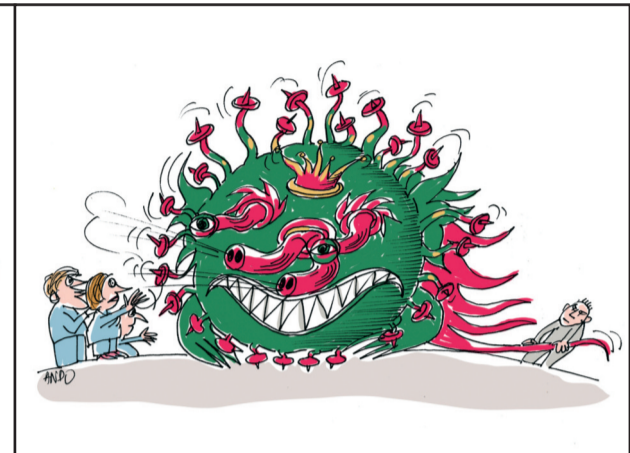
CoronANDOgrafi

TRADUCERE SIMULTANĂ

CÂNTAREA EPIDEMIEI

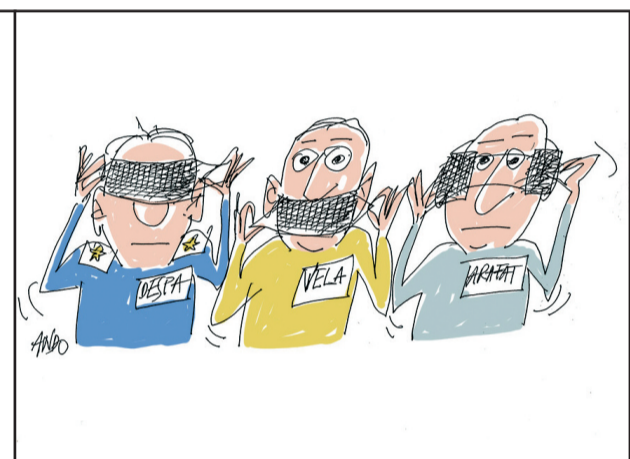
CORONAMONSTRUL

CIRCUIT FUNCȚIONAL

LA MILA DOMNILOR

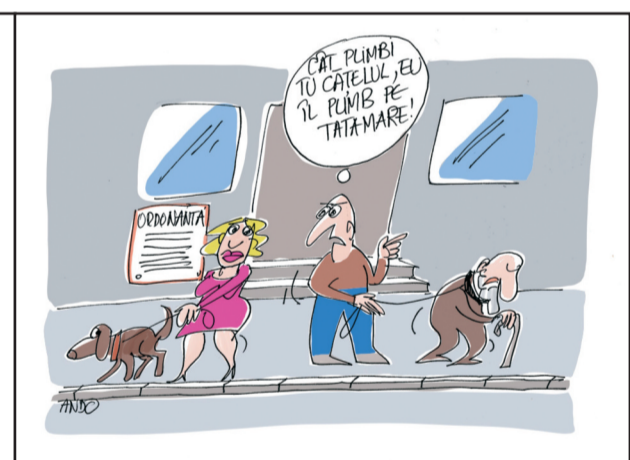
INSTRUCTAJ PORT MASCĂ

PANĂ GLOBALĂ

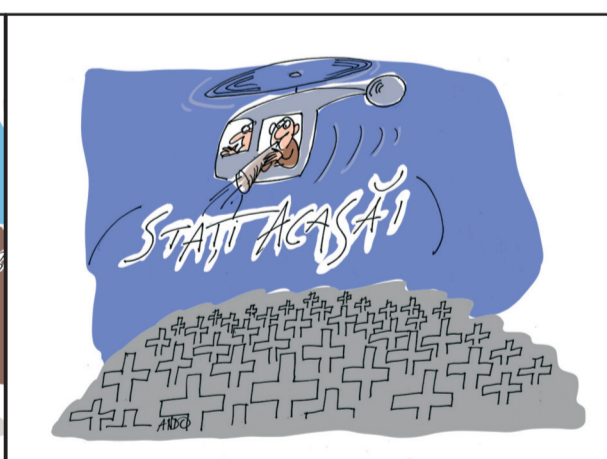
VEDETELE „CÂNTĂRII PANDEMIEI”

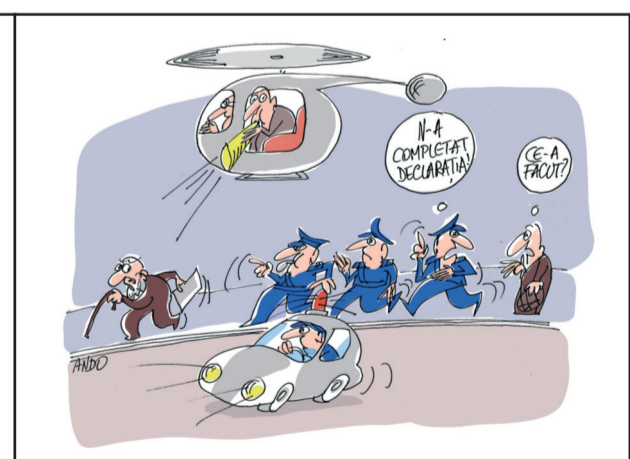
PROGRAM GUVERNAMENTAL

ORDONANȚĂ MILITARĂ

MUNCĂ DE CONVINGERE

INFRACȚORUL +65

Redacția: Colegiul Director al Camerei Notarilor Publici București
 Laura Badiu, președinte
 Romelia Dragomir, vicepreședinte
 Dan Tataru, Monica Pop, Horia Radu, Florian Chiriță, Octavian Rogojanu

Orice idei, sugestii, articole sau comentarii vă invităm să le comunicați pe adresa de e-mail redactie@cnpb.ro.